

DIENOS KLAUSIMAI IR DARSIS TAS

Lietuvos prokuratūra vedanti tardymą prieš Vilkauskio vyskupą M. Reinį ir kun. M. Krupavičių, kurių du š. m. rugpjūčio 31 d. Ukmergėje, K. V. C. skyr. sušaukto kongreso proga, pasakė dideles kalbas, kuriose tautininkai įžūrėjo neva agitaciją prieš valdžią ir valstybę.

Jei ne Krupavičių ir Reinį nuopelnai Lietuvai, tai kažin ar tautininkai šiais laikais turėtų šiltas vietas prie valstybės vairo. Norėdami tas vietas kuo ilgiau pasilaikyti jie griebiasi visokių priemonių garbingiausiems veikėjams priverkti, ypač tiems, kurie kritiškai vertina jų darbus ir politiką.

"Naujienos" radę Lietuvos spaudoje žinutę apie Joniško ūk. sąg. Smulkaus Kredito Bankelio trūkumus padarė didelę sensaciją. Tokių sensacijų yra progos labai dažnai paskelbti. Bet šiuo atveju buvo progos uždrožti nepakenčiamais "klerikalams." Tokia jau, matyt, socialistinių laikraščių "pareiga."

New York. kardinolas Hayes, kalbėdamas į advokatus, pabrėžė, kad New Yorko scena (teatras) užverstas nevalyvuais ir nėra jėgos juos pašalinti. Nieko nuostabaus, jei menas, patekęs į pelnagaudų rankas, pavirsta sąslavynu ir pataikautoju žemiems jausmams.

Šiomis dienomis paskelbta, kad vokiečiai baigia statyti naujo tipo orlaivį, kuris turi tikėtis pranešimams, skirtiems kulkos greičiu. E. są. jis galės skraidyti tarsi 35-40,000 pėdų aukštumoje ir nuo 500 iki 800 mylių valandą. Iš Berlino, są. bu. galima pasiekti New Yorką 6 valandas. Išrodytu, kad netoli tas laikas, kada žmonės (žinoma, ne visi) pusrėčiaus Europoj, pietaus Amerikoje, o vakarieniaus kur nors Australijoje.

GENEROLO PERSHING RASTAS APIE KARĄ.

Washington. Gen. John J. Pershing, pasaulinio karo Amerikos armijos vyriausias vadas, užbaigęs raštą apie karą. Spausdins "The New York Time," pradedant sausio mėnesį, 1931.

Wilmington, Delaware.—Prohibicijos klausimas išėdė didelio susikaltymo republikonų ir demokratų partijoms. Perbėgimai eina masyviai.

PRANCŪZAI SKĘSTA AUKSE.

Paryžius.—Prancūzų valstybės bankas susilaukė dviejų bilijonų dolerių auksu. Prancūzai dabar suka galvas, kaip skolinti pinigų geriausioms sąlygoms. O taip da neseniai prancūzai rėkavo dėl grėsinčios finansinės katastrofos.

RAUDONŲJŲ RIAUŠES 16 areštuotų.

New York.—Spalio 16 d. vietos raudonieji keliose vietose padarė riaušes. Daugiausia raudonųjų susirinko ir didžiausias riaušes išėdė prie City Hall.

Raudonųjų delegacija mėgino prieiti miesto valdybos žmones ir jiems įteikti peticiją kas link nedarbo ir bedarbių rūpinimo. Policijai darant tvarką, raudonieji mėgino šauktis. Pasekos nekokios—35 vadukų patėjo kaltojon, daug sužeistų, neišskiriant moterų.

GARSAS

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMO AMERIKOJE ORGANAS

73 E. South St., Wilkes Barre, Pa. Entered as Second Class Matter Jan. 16, 1930, at Post Office at Wilkes Barre, Pa. under Act of August 24, 1912

No. 43

KAINA 5 CENTAI

KETVIRTADIENIS, SPALIŲ (October) 23 D., 1930

Vol.-Metai XIV

BRAZILIJOS PRAMATOMAS ILGAS NAMINIS KARAS

Abi pusi į laisvę laimėjimais.

Buenos Aires.—Brazilijos revoliucija įgauna rimtesnes formas. Federalė valdžia ir revoliucionierių štabas veda kovą ne tik mūšių laukuose, bet ir diplomatijos srityje.

Kad susilpnint federalės valdžios poziciją, revoliucionieriai paskelbė, kad visos skolos padarytos po revoliucijos paskelbimo dienos, viduje, ar iš užsienio, nebus pripažintos teisėtomis ir jos nebus gražinamos.

Be smulkesnių susirėmimų, kuriuose, sako, keli simtai žmonių jau žuvo, abi pusi stropiai ruošiasi dideliui mūšiui prie Sao Paulo.

Spalio 20 d. revoliucionierių štabas išleido pranešimą, kuriame sako, kad visas pajūris, išskiriant Rio de Janeiro, Sao Paulo ir Bahia valstybes, randasi jų (revoliucionierių) rankose. Iš federalės armijos mažomis dalimis vis pereina į sukilėlių pusę ir prie jų prisideda.

DIDELIS SPROGIMAS DRABUŽIŲ KRAUTUVĖJ.

Los Angeles, Calif.—Spalio 17 d. Capital Garment Building, 12 aukštų didžiulį drabužių krautuvę, įvyko eksplozija. 52 asmenys, daugiausia krautuvės tarnautojai, sužeisti. Nuostolių apie milijonas dolerių. Spėjama, kad sprogdinimą įvykdė streikieriai.

PRANCŪZAI DROTINA PASIENIUS.

Darbai importuota 8000 darbininkų.

Paryžius.—Nežiūrint seldžių kalbų apie taiką ir ramybę, kurios šiais laikais daugiausia plaukia iš prancūzų diplomatų lūpų, jie intensyviai drotina savo rytinį pasienį statydami naujas fortifikacijas.

Idomu ir tai, kad iš 10,000 darbininkų 8,000 yra importuoti iš užsienio, būtent, čekoslovakai, lenkai, italai, serbai, graikai, arabai, rusai ir portugalai. Vokiečio—nei vieno. Darbininkams mokama nuo 12 iki 15 centų į valandą.

IR SUOMIŲ FAŠISTAI SAUVALIAUJA.

Helsingfors, Suomija.—Valdžia pradėjo kovą prieš slapta apuicijų organizaciją. Ši organizacija vyriausio savo obaliu skelbė kovą prieš komunistų įsigalėjimą. Bet paskutiniiais aikais jos veikimas nukrypo į visai kitas vėžes. Nesenai buvo užgrobtas Stahlberg, buvęs šalis prezidentas. Ji užpuolikai torėje išgabendį ir sovietų Rusiją, išėina aikštėn, kad tą darbą sugalvoje ir įvykdė lapujiečiai. Jie terorizuoja ir kitus įžymius valdžios asmenis. Del to prieš juos valdžia ima akcijas.

Lapujiečiai, išrodo, labai panašūs į Lietuvos "vilkus," dar dar vadinamus voldemarininkais. Ir jie, tur būt, susilauks to paties likimo.

ORLAIVIS ZAIBO GREITUMO.

Dressau, Vokietija.—Vokiečiai stato naujo tipo orlaivį, kuris galės skraidyti 35,000 pėdų aukštumoje po 500 mylių į valandą. Iki šiol vokiečiai tą aikė slaptoje.

Pranešama, kad tokiu orlaiviu bus galima iš Berlino pasiekti New Yorką 6 valandas.

New York.—Spalio 18 d. federaliai agentai netoli Mount Kisco atrado alkoholio gamyklą \$50,000.00 vertės. Konfiskavę 15,000 galionų alkoholio. 6 asmenys areštuoti.

Maskva.—Komunistai greitai laiku atidarys nabašnikui Leninui naują mauzoliejų (paminėklą), kuris jau pabaigtas.

BAISI ANGLIAKASIŲ NELAIME VOKIETIJOJ

270 žmonių gyvi palaidoti. 100 lavonų jau išėmė.

Aix La Chapella, Vokietija.—Spalio 21 d. didelė eksplozija Wilhelm anglies kasyklose užkavė po žeme 270 darbininkų. 100 lavonų jau išimta. Manoma, viso žuvo 150 žmonių, kiti sužeisti.

Sprogimas buvo tiek didelis, kad visi įtaisymai suėjo ir eleveiteriai (keltuvai) sukritę žemyn uždarydami žmonėms išėjimą.

New York.—Spalio 18 d. policija išvaikė raudonųjų demonstraciją susirinkusių prie Anglijos konsulato.

Fairfield, Conn.—Spalio 19 dieną apsiavertus valčiai prigėrė trys newjorkiečiai—G. Schmidt, H. Effler, W. Reilly.

Paryžius.—Susidarė organizacija pašalinimui iš valdžios Aristide Briand. Prieš jį eina smarki akcija. Jo priešai sako, kad Briandas šalį tempia prie naujo karo, nors jis apie taiką daugiausia kalba.

PARSIDUODA SUSIV. NUOSAVYBĖ

Susivienymo nuosavybė Brooklyn, N. Y., Have-meyer ir 9th Streets, susidedanti iš namo, garažiaus ir žemės. Vieta graži, prie didelio judėjimo ir biznio centro. Susisiekimas patogus.

Informaciją ir sąlygų reikalais kreipkitės į Susivienymo Centrą: P. O. BOX 421, WILKES BARRE, PA.

Iš Visur.

Istanbul, Turkija.—Turkai tiki, kad kurdai jau yra nuveikti.

Washington.—James Cannon, Jr., Metodistų Episkopalo vyskupas, apskundė teisme William R. Hearst, žinomą laikraštininką, reikalaujamas \$5,000,000.00 atlyginimo neva už šmeižtus paskleistus prieš jo asmenį.

Paryžius.—Prancūzų užsienio prekyba šiais metais nupuolus 9,000,000 frankų.

Bucharestas, Rumunija.—Spalio 20 d. valdžia išardė didelę komunistų šnipų organizaciją. 140 raudonukų areštuota.

ŠAMOKSLAS NUŽUDYT PILSUDSKI?

Varšuva.—Spalio 14 d. policija susekė šamokslą nužudyti Pilsudski. Lenkijos diktatorių. Tuo tikslu buvo sumanyta panaudoti bombą. Kitos žinios sako, kad tai yra tik išmislas, kad prieš seimo rinkimus pakenkt opozicijai.

PAAIŠKĖJO NEGRAŽUS SVINDELIS.

Bucharestas, Rumunija.—Rumunų vyriausybė laikotarpį 7 metų išmokėjo inžinieriams \$5-500,000.00 už iškasimą Rodna-Dorna Batra tunelius, kurį jau buvo pravedus Austrija karo metu vadovaujant vokiečių teknikams.

POLITINĖS ŽUDYNĖS

Varšuva.—Politinė atmosfera po visą Lenkiją labai tvanki.

Spalio 16 d. Cienstake socialistas Kostrzewski revolverio šūviais nužudė tris pilsudskininkus, du sužeidė ir pats nusišovė. Kostrzewski, sako, keršino už pilsudskininkų puolimą socialistų.

Sosnovicuose socialistas vice majoras Kasimir Jarza nušovė savo žmoną už tai, kad ji atsimetė nuo socialistų ir perėjo prie kitos partijos. Po to Jarza pats nusišovė.

ORO NELAIMĖS.

Trenton, N. J.—Spalio 19 d. ore susimūšė du orlaiviai ir abu nukrito žemėn. Du lakūnai—R. W. Mackie ir Geo. Zin žuvo. Nelaime matė 25,000 publikos susirinkusios žiūrėti skraidymo lenktynių.

KOLUMBO PASTO ŽENKELIAI.

Paminėjimui Kristupo Kolumbo atradimo Amerikos, Eduardo Navarro, ispanų publicistas, išleido gražius Kolumbo pasto ženklelius, kurie pavaizduoti garsaus atradėjo gyvenimo įvykiais.

VOKIETIJA PERGYVENA SUNKŲ KRIZĮ

Karo skolos, nedarbas ir kitos sunkenybės veda prie diktatoriškos tvarkos—sako kancleris.

Berlinas.—Spalio 16 d. kancleris Heinrich Brüning naujai atidarytam parlamente pasakė kalbą, kurioje ultimatyvė formoje pareiškė, kad jei parlamentas nerems vyriausybės plano išvedimui krašto iš ekonominio krizio, tai bus paskelbta diktatūra su prezidentu Hindenburgu priešaky.

Iš kanclerio kalbos aiškėja tikrai sunki krašto būklė. Karo skolos užsienio valstybėms, nedarbas viduje su 120,000 bedarbių vien metalo pramonėje, taksų aukštumas—visa tai gula ant gyventojų sunkia našta. Prie to prisideda vidaus politiniai neramumai vedantys šalį prie chaoso. Kancleris skundėsi, kad turtingesni gyventojai, bijodami visiškos ekonominės suirutės, savo kapitalus pergabena į užsienio bankus. Tas da daugiau silpnina Vokietijos finansus.

Parlamento posėdžiuose daug triukšmo kelia kraštutinės partijos—fašistai ir komunistai. Spalio 17 d. fašistų kalbėtojas Herr Strasser išdėstė savo partijos reikalavimus, iš kurių pažymėtini šie: panaikinimas Versalio sutarties, kaip "nemoralios ir netikusios," Youngo plano revizija, visuotinis militinės tarnybos gražinimas, išdavimas Vokietijos iš politinės ir socialės nelaisvės, nežiūrint kokių priemonių reikėtų imtis tam atsiekti, pašalinimas žydų įtakos iš Vokietijos gyvenimo.

Nuo fašistų neatsilieka komunistai. Kova eina ne vien parlamente, spaudoje, bet ji kartais išsilieja daug rimtesnėse formose—riaušėmis ir žudynėmis.

Spalio 18 d. parlamentas 318 balsų prieš 236 pareiškė Brüningo kabinetui pasitikejimą ir jo ekonominei būklei sustiprinti planui pritarimą. Po to parlamentas išsiskirstė iki gruodžio 3 d. sesijos.

IŠ LIETUVOS

Valdžia privatinims savininkams iš viso jau grąžino 26 tūkstančius ha. miško. Žemės reformos įstatymą pakeitus dvarininkų naudai, prašymų grąžinti mišką ypač padaugėjo.

Pulk. Rusteika išvažiavo į užsienį gydytis. Kartu išvažiavo ir žmona su dukrele.

Šiauliuose sudegė Mackevičiaus ir Lukoševičiaus dirbtuvės, kuriose sudegė buvę automobiliai ir kitas turtas.

Pasikėsintųjų į pulk. Rusteiką byloje bus patraukta teisman 12 žmonių, kurių tarpe viena moteris. Tos bylos tardymas atskleidžias vis naujų davinų, kurie pamažu veda prie tikrojo kaltininko.

Ūkininkų būvis vis sunkėja. Vilkaviškyje kvietčių centneris jau tik 9-10 litų. Linai taip pat visai atpigę.

Šiomis dienomis areštuotas vėl naujas lenkų šnipas buvęs rusų armijos karininkas Paulovskis.

"Lietūkis" Panevėžy ir kitose vietose nutarė įsigyti nuosavus malūnus tikslu kovoti su piktais malūninkų sindikatais.

Klaipėdoje Volfo ir Leikino baldų fabrike buvo kilęs gaisras. Padaryta nuostolių 50,000 litų sumai.

Valstybės teatras studentams atpigino per pusę valstybės teatro lankymą.

ŽASIUKAS RADO RAZANČIŲ.

Paežeriai.—Šiemet rugpjūčio 15 d. vietos kaimo gyventojas p. N. Mačytė eidamas į šv. Panos Marijos Dangus ėmimo atlaides pametė razančių. Pametus labai sielojosi, visur ieškojo, meldėsi su gaudžia širdžia į šv. Anta-

ną, idant Dievas duotų jai ji surasti. Į kelintą dieną žasiukas beledami žolę nuo namų keliautį šimtų žingsnių, vienas iš jų jį rado ir radęs atnešė jį į kambarį ir ant grindų padėjo. "Saltinis."

BRAZILIJOS REIKALIN-GAS LIETUVIS KUNIGAS

Brazilijos būtinai reikalingas antras lietuvis kunigas. Man vienas neįmanoma tinkamai aprūpinti dvasinius 30 tūkstančių išeivių reikalus. Per du metus rašinėju šiuo reikalu Lietuvon įvairiomis įstaigomis ir atskiriems asmenim, bet veltui.

Šiuo tad kreipiuosi per laikraštį į privatią kilniadvasių kunigų iniciatyvą ir iš jos laukiu kunigo savanorio išeivijos dvasios reikalams.

Kandidatas turi atsiežti savo vyskupo liudymą ir nuncijaus leidimą. Sao Paulo arkivyskupo sutikimas priimti jau gautas, taigi galima važiuoti tuo be jokių susiraukinimų. Aš iš savo pusės apsiimu užleisti tokiam kunigui savo vietą su visomis pirmenybėmis ir esamomis bei būsimomis teisėmis, pajamomis ir t. t. Be to, apsiimu būti kurį laiką jam pagalbininku, kol jis susiras kitą kunigą, nes aš esu pasiryžęs grįžti Lietuvon dėl įvairių priežasčių ir ypač dėl minėtos šio atsisakymo pradžios.

Adresas: Matriz S. Antonio do Pary, Sao Paulo, Brazilija. Kun. J. Valaitis.

CHESTER, PA.

Mus prašo paskelbti, kad spalio 26 d. vietinėje lietuvių katalikų bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos. Nuo 3 val. po pietų prakalbos, dainos ir t. t. Kalbės Susivienymo Sekretorius Juozas Šaliūnas.

Šios iškilmės rengiamos 500 metų Vytauto mirties paminėjimui.

Visi lietuviai esate kviečiami dalyvauti.

L. R. K. S. A. IR DARBININKŲ REIKALAI

Rudens ir žiemos laikas — patogiausias jaunamųjų skyrių organizavimui.

Prie daugelio kuopų, kur nėra jokių legalių klubių, da nėra jaunamųjų skyrių. Jaunimo daug — daugiau, negu suaugusių, o į susivienymą priklauso tik keli tūkstantėliai. Del to, kad visi pro pirštus žiūri į ateitį.

Pirmoj vietoj jaunamųjų skyrių įsteigimu turėtų rūpintis kuopų valdybos, jos turėtų pritariti tėvai, kurie rūpi jų vaikų ateitimi.

Būt gerai, kad kuopos atsimintų, kad susirinkimuose šį klausimą iškelty padiskusuotų ir be atidėliojimo imtųsi organizuoti jaunamųjų skyrius.

4-TOS PENNA. APSKRIT. KUOPŲ DOMEI.

Minėtos apskrities susirinkimas bus spalio (October) 26 d. 1930 m., bažnytinėje svetainėje, Wanamie, Pa. Pradžia lygiai 2 val. po pietų.

Taigi visos prie 4-tos Penna. apskrities priklausančios kuopos malonėit prisijust savo delegatus į šį susirinkimą, nes bus svarbūs reikalai svarstomi apskrities ir visos organizacijos geovei. Taipgi šiame susirinkime bus nominuojama apskrities valdyba, bus išduotas apskrit. išvažiavimo raportas.

J. Pacenka, apskr. sekret.

PRANEŠIMAS.

LRKSA. 1-mos apskrities delegatų suvažiavimas įvyks 26 d. spalio, 1930 m., 2 val. po pietų, Jarpajios svetainėje, Mt. Carmel, Pa.

Visos kuopos malonėit prisijusti delegatus į šį suvažiavimą, nes bus daug pranešimų iš buvusio Seimo Niagara Falls, N. Y. ir gana daug kitų dalykų aptarimui.

J. Vanagaitis, apskr. rašt.

OHIO APSKR. KUOPOMS PRANEŠIMAS.

Šiuomi pranešu visoms Ohio apskrities kuopoms, kad yra šaukiamas pusmetinis suvažiavimas, kuris įvyks 16 dieną lapkričio, 1930 m. Posėdis prasidės 2:30 po pietų, šv. Jurgio lietuvių bažnytinėje svetainėje, kampas 67-tos gatvės ir Superior Ave., Cleveland, Ohio. Visos kuopos yra kviečiamos dalyvauti šiame suvažiavime prisijuniant savo atstovus.

Susivienymo veikėjai, subruskim. Pasidžiūrėkit, kur mūsų jaunimas. Kol maži—pas mus, kaip reikia persikelti Suauusių skyriuosna, tai bėga pas „ydėlius ir įsirašo į ju „inšūrinus."

Taigi, ir mūsų apskrčiai šis lalykas turėtų rūpėti. A. J. Daminaitis, rašt. 1427 E. 90th Street, Cleveland, Ohio.

CHICAGIECIAI RŪPINSIS BEDARBIAIS.

Chicago, Ill.—Vietos vadai susirūpino bedarbių būkle. Mėnoma įsteigtis šelpimo fondas. Kuris turėtų globot apie 25,000 žmonių. Pasitikima surast bent 10,000 pasitūrinčių žmonių, kurie savo duoklėmis tą fondą išlaikytų. Geležinkelių kompanijos raginamos paskubinti savo darbus, kurie numatoma atlikti sulig padarytu kontraktu ir duot darbo badaujantiems bedarbiams.

TUSTI SOKIAI.

Buffalo, N. Y.—Spalio 20 d. New Yorko gubernatoriaus laike agitacinę kalbą, kurioje atširiai kritikuoja republikonų partiją už apvyliamą krašto su gražlaba "prosperity" obalsiais. Tikrasia gyvenimas parodė, kad žadėtos gerovės toli gražu nėra, o skambėjė tik tušti žodžiai.

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS

GARSAS

Užsienio kaina: metams \$2.00, pusė metų \$1.00; užsienioose metams \$3.00. Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS."

Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.
Yearly Subscription rates: in United States \$2.00, Foreign Countries \$3.00.
Single copy 5c. Advertising Rates on application.

"GARSAS"

23 EAST SOUTH ST. (P. O. BOX 421), WILKES BARRE, PA.
PHONE: Wilkes-Barre 34711.

Apžvalga

APIE SANTYKIŲ ORGANIZAVIMĄ.

"Tautos ūkis" Nr. 7-8 išspausdino Dr. Kazio Suogos, Lietuvos finansų departamento, finansų skyriaus viršininko, raštą, kuriame autorius plačiai gvildina "Lietuvos santykių su Amerikos lietuviais organizavimą."

Autorius tarp ko kito rašo: "Nežinot tos didelės ekonominės ir politinės reikšmės, kurią turėjo mūsų Amerikos lietuviai mūsų tauto likime ir tos paramos, be kurios mums būtų be galo sunku bent kiek iškilti, mūsų santykiai su Amerikos lietuviais yra labai ir labai neorganizuoti. Neretai juos apima jausmai, kurie galėtų lengvai duoti medžiagos atvirumui nesupratimams. Priešais tam yra daug, tiek mūsų tiek jų pusė. Bet viena ir gal būt svarbiausia priežastis, kad pas mus Lietuvoje nėra tokių institucijų, kuri nuolat ir vien tik Amerikos lietuvių problema visu rimtumu užimtų. Nėra kas įsijungia į visą tas nelengvas problemas ir sudaro planus ir greit amerikoniškai vykdo. Tiesa, yra valdiškos ir visuomeninės įstaigos, kurios daug palankumo bei širdingumo lietuviams—amerikiečiams rodo, ypačingai jiems Lietuvos atvykus. Tai yra labai svarbus uždavinys. Bet to, toli gražu negana. O didesniems darbams minėtas institucijas turėdama tiek daug savo tiesioginių pareigų nebūturi nei žmonių nei laiko. Iš tikrųjų, reikėtų giliai paieškoti priežasčių, kodėl mes turėjome žydu, baltųjų ir da kitokių ministerių, o niekam neatėjo galvon sudaryti įstaigą Amerikos lietuvių reikalams rūpintis. Jūs labiau, kad valstybės akimis žiūrėt, tolia įstaiga duotų valstybei daug daugiau materialų ir politinių pilių, kaip gal daug kitų brangių mūsų įstaigų, kurioms vistic susiranda daug lėšų, ir daug žmonių."

Amerikos lietuvių reikalams rūpinti instancijos artimiausiais uždaviniais, autorius nuomone, turėtų būti "saugojimas nuo ištautėjimo," prekybos plėtimas, kapitalo investavimas, darbo suradimas ir k.

Kiek menam, tokios instancijos steigimas jau buvo iškeltas koki 6 metai atgal, tik ji iki šiol nerealizuota.

Kun. Krupavičiui, buv. žemės ūkio ministeriui ir visuomenės veikėjui, šiemet sueina 45 metai amžiaus ir 25 metai jo plunksnos darbo. Dabar kun. Krupavičius paskirtas Garliavos vikaru ir baigia rengti mokslo veiklą apie žemės reformą, kuri bus įteiktas universitetui gauti mokslo laipsniui.

SUIMTI "VILKAI"

Kauno laikraščiu pranešimu, šiomis dienomis suimti keli žymūs "Geležinio Vilko" veikėjai, būtent, buvusio "vilko" laikraščio "Tautos Kelio" redaktoriaus Algirdo Sliesoraitis, Plungės notaras Mylėnas, 3 volde-narininkai Tauragėje, 2 Plungėje, 1 Šakiuose ir 1 Vilkaus-tis. Sliesoraitis paskutiniu laiku buvo išreistas ir Šakių apskrity. Visų suėmimas turi ryšio su veiktumu slapto "Geležinio Vilko" ir pasikėsimu prieš pulk. Rus-tikos gyvybę.

Pasirodo, kad žulikių organizacija turi savotišką discipliną, savotišką kodeksą. Vakarykščios dienos karaliukai lieka nukarūnuotais ir baudžiamais, o jų vietoje iškyla nauji.

Vis daugiau aiškėja, kad organizuotoji žulikių ir savo tinklą moka įtraukti ir priverčia tarnauti savo naujai žymius politikierius, teisėjus, advokatus, policijos vadus ir kitus aukštesnius ir žemesnius valdininkus.

Kaip nebūtų koku ir šlyktu apie tai minėti, bet gengsterių vadai susilaukia nemažesnio viešo įvertinimo, kaip ir garbingiausi valstybės, tautos, visuomenės vadai, mokslininkai, ar šiaip didžiai pasižymėję asmenys. Pas garsius gengsterius, kaip Al. Capone, kai kurie laikraščiai net siūnia savo reporterius, tie daro pasikalbėjimus ir paskui su padalinimais spausdina savo skiltyse. Visuomenės akys visokios blogadarystės daroma tarsi pasižymėjimo dalykais, tik reik mokėti vykdyti planus ir nu atsakomybės išsisukti.

Tai baisi visuomenės gyvenimo žaidža, kuri kas kartą eina didyn gangrenuodama jos kūną.

GINA PILSUDSKIO UNARĄ.

Varšuva.—Spalio 15 d. valdžia konfiskavo opozicijos laikraštį "Slowo Pomorskie," kuris ant pirmo puslapio padėjo vokiečių filosofo Friedrich Nietzsche pavėslą su tokiu parašu: "Jis mirė beprotamy."

Valdžia visame tame įžiūrėjo Pilsudskio įžaidimą. Mat, Nietzsche labai panašus į Pilsudskį, ypač iš profilio (iš šono). Filosofas Nietzsche būk kilęs iš lietuviški lenkiškos dvarininkų šeimos.

LENKAI GIRIASI.

Varšuva.—Lenku valdžia giriasi nugalėjus ukrainiečių revoliucinį judėjimą. Slapta militarinė organizacija esą sunaikinta, aie 500 vadų sugrūsta į kalėjimus, jų tarpe 17 buvusių seimato atstovų.

500 M. SUKAKTUVES MININT

Da pora mėnesių ir jau užsibaigęs Vytauto Didžiojo metai. Taigi tos kolonijos, kuriose Vytauto Didžiojo 500 metų mirties minėjimo da nebuvo, privalo pasirūpinti tas sukaktuves suruošti, kad nesirastų nei vienos, nors ir mažiausios, lietuvių kolonijos, kurioje tos sukaktuvės nebūtų paminėtos.

Visos kultūringosios tautos gerbia savo didvyrius, pagerbime ir mes tą tautos didvyri, kuris paaukojo visą savo gyvenimą lietuvių tautos labui.

Labai malonu, kad didžiosios lietuvių apygardos, kaip New Yorkas, Bostonas, Chicago ir kitos labai gražiai paminėjo, arba da tas sukaktuves minės.

Iki šiol daugelis mus laikė lenkų tautos dalimi, nes lenkai taip apie mus kitus informavo, prie to ir mūsų tautos nelaimingas su Lenkija ilgų amžių susirėmimas daugeliui darėsi nesuprantamas tautos skirtumas. Dabar ne vienas ir nenorėdamas bus priversti pavartyti istorijos lapus, kad paieškotų daugiau žinių apie mūsų tautos garbingą praeitį. Ypačingai Amerikos aukštesnioji dvasiška, ja, kuriais dabar lietuviai turi reikalo susitikti rengiant Vytauto Didžiojo 500 metų sukaktuves, arčiau su lietuvių istorija susipažins ir tas bus dideliu lietuvių laimėjimu.

Vytautas Didysis kuone visą savo gyvenimą turėjo pašvęsti Lietuvos nuo lenkų antplūdžio apgynimui. Pradedant nuo Vytauto tėvo Keistučio užsmaugimo 1381 m. iki pat Vytauto Didžiojo mirties 1430 m., jo gyvenimas—tai kova už Lietuvos nuo lenkų nepriklausomybę. Jo gyvenimo istorija tai gausias šių lietuvių pavyzdys, kaip reikalinga pasižvesti už tautą su nepriklausomybe.

Vytautas Didysis labai daug už Lietuvą nukentėjo ir visos jo kančios buvo daugumoje iš lenkų ntrigantų pusės, per tai jis ir mirdamas reikalavo, kad

Lietuva nuo lenkų privalo atsiskirti."

Šis mirštančio Vytauto Didžiojo pareiškimas, nors nepilnai po 500 metų te išsipildė, nes Vilnius Lietuvos sostinė da ir šiandien kenčia sunkių lenkų jungą laukdamas kito Vytauto, kad ji iš lenkų nelaisvės išvaduoti. Spalio 9-tą jau sukako visas dešimtmetis, kai Vilnius lenkų okupuotas šaukias į Vytauto ainius jį išvaduoti. Vytautui prisiėjo net 11 metų laukti progos, kad Vilnių iš lenkų atvadavus. Dešimtmetis jau praėjo, taigi visi darbai, kad ir mes Vilnių iš lenkų atvaduoime.

Vilnių, Gardine ir Seinuose visas trečdalis lietuvių tautos kenčia sunkiausių lenkų jungą ir ištiestomis rankomis šaukias į mus pagalbos.

Minėdami Vytauto Didžiojo 500 mirties sukaktuves padarykime tvirtą pasiryžimą Vilnių iš lenkų atvaduoti. Toks mūsų pasiryžimas bus geriausias Vytautui paminklas. Ir ką geresnio ir malonesnio galėtume Vytautui pateikti, jei ne jo mylimą Vilnių iš lenkų atvaduoti.

Federacijos Sekretoriatas.

VIDAUS NESUTIKIMAI IR VYTAUTAS D.

Vilniuje 1377 metais mirė vyriausias Lietuvos valdovas Algirdas. Jis paliko 12 sūnų, kuriems buvo leidy valdyti atskiras nuo rusų palintas žemes. Savo vieton paskyrė dar jauną savo sūnų Jogailą. Jogaila pradėjo mažai rūpintis visos Lietuvos reikalais, tik su jaunaisiais draugais medžiavojo ir trankydavosi po girias. Senam Trakų kunigaikščiui Kęstučiui vienam tekavo sunkiai ginti Lietuvos sienas nuo kryžiuočių puolimų. Vilniaus Jogailos rūmose išgalejo jo motina rusė Julijona. Ji su pavydu žiūrėdavo į Trakų pagarsėjusį kunigaikštį Kęstutį. Maskva tuo metu pradėjo dažniau pulti Jogailos žemes rytuose ir jam rūpėjo susitaikinti su vokiečiais, o gintis nuo rusų. Tai jis ir padarė slapta nuo Kęstučio kelias net sutartis su vokiečiais. Kryžiuočiai sutiko neliesti Jogailos žemių, o Jogaila sutiko neremti Kęstutį. Greit apie tai sužinojo Kęstutis ir, nieko nelaukdamas, užpuolė Vilnių. Čia Jogailos rūmuose rado tas sutartis. Buvo visiems aišku, kad Jogaila susidėjo su kryžiuočiais, ir buvo lengva jį pašalinti iš Vilniaus. Artimiausį Jogailos padėjėją Kęstutis liepė pakartoti, o Jogailai, Vytautui užtarus, liepė keliauti į Vitebską ir tą kraštą valdyti. Rusams subruzdus tolimuose rytuose, Kęstutis su kariuomene leidosi ten ginti Lietuvos sienų. Tuo metu Vilniuje pakėlė galvas Jogailos šalininkai ir pats Jogaila iš Vitebsko nėjo Kęstučiui padėti, tik su kariuomene atvyko ir užėmė Vilnių ir paties Kęstučio sostinę Trakus. Čia jam padėjo kryžiuočiai. Pirmą kartą Trakų mūrai buvo griaujami armotomis. Dabar Kęstučio ir Vytauto padėtis buvo labai keblė. Pakilęs Gardine Vytautą, Kęstutis nuyko Žemaičiuosna ir ten surinkęs ištikimos sau kariuomenės traukė į Trakus. Vytautas ėjo iš Gardino, bet Jogailai iš vakarų skubinosi su pagalba kryžiuočiai. Ties Trakais būtų įvykęs baisus lietuvių kraujo praliejimas. Vytautas, norėdamas to išvengti, prikalbėjo Jogailą geruoju susitarti ir baigti gincus. Jogaila sutiko ir pakvietė Kęstutį ir Vytautą savo stovyklon tartis. Čia apgaulin-gai liepė juos suimti. Tėv Kęstutį nugalėno ir tolimą Krėvos pilį, kur ketvirtą dieną jau rasta jis nudėtas. Tai padarė Jogailos ar jo motinos Julijos šalininkai. Ten dabar buvo nusistatęs Vytautas. Jį laukė toks pat likimas kalėjime.

Tuo metu Jogaila sutiko vokiečiams atiduoti daug Lietuvos žemių su mylimaisiais Kęstučio Žemaičiais.

ŽYDUOMENĖ IR PASAULIS

(Pabaiga).

Yra kitų tos sąjungos sprendimų, pav., kad pasaulinis karas būvęs šios tarybos pastangomis sukurtas. Į tą galima pastebėti, jog sąmoningai gaisrą bekurdamas žmogus pasirūpins bent save ir savuosius nesudeginti: gi pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Net tokis sprendimas, kad visi pinigai privalo patekti į žydų rankas, kažin ar protingo žmogaus mintis. Juk netik žydai moka turtus krauti. Didžiai Amerikos finansistai—Morgan, Rockefeller, Fordas ir Carnegie ne žydai, ir nieks nepasakys, jog jie nesugeba turtus krauti. Paprastai imant, da žydams sunkiau turtus taupti (nors rinkti tai jie tikrai sugeba geriau, negu paprastas žmogus), nes kur tik vyrauja antisemitizmas (žydų neapykanta), kaip antai Balkanuose ir Vidurinėje Europoje šiandien, prie mažiausios progos, valdžia žydų pinigų atima. Paprotys, (vaizdas buvo leidy valdyti atskiras nuo rusų palintas žemes. Savo vieton paskyrė dar jauną savo sūnų Jogailą. Jogaila pradėjo mažai rūpintis visos Lietuvos reikalais, tik su jaunaisiais draugais medžiavojo ir trankydavosi po girias. Senam Trakų kunigaikščiui Kęstučiui vienam tekavo sunkiai ginti Lietuvos sienas nuo kryžiuočių puolimų. Vilniaus Jogailos rūmose išgalejo jo motina rusė Julijona. Ji su pavydu žiūrėdavo į Trakų pagarsėjusį kunigaikštį Kęstutį. Maskva tuo metu pradėjo dažniau pulti Jogailos žemes rytuose ir jam rūpėjo susitaikinti su vokiečiais, o gintis nuo rusų. Tai jis ir padarė slapta nuo Kęstučio kelias net sutartis su vokiečiais. Kryžiuočiai sutiko neliesti Jogailos žemių, o Jogaila sutiko neremti Kęstutį. Greit apie tai sužinojo Kęstutis ir, nieko nelaukdamas, užpuolė Vilnių. Čia Jogailos rūmuose rado tas sutartis. Buvo visiems aišku, kad Jogaila susidėjo su kryžiuočiais, ir buvo lengva jį pašalinti iš Vilniaus. Artimiausį Jogailos padėjėją Kęstutis liepė pakartoti, o Jogailai, Vytautui užtarus, liepė keliauti į Vitebską ir tą kraštą valdyti. Rusams subruzdus tolimuose rytuose, Kęstutis su kariuomene leidosi ten ginti Lietuvos sienų. Tuo metu Vilniuje pakėlė galvas Jogailos šalininkai ir pats Jogaila iš Vitebsko nėjo Kęstučiui padėti, tik su kariuomene atvyko ir užėmė Vilnių ir paties Kęstučio sostinę Trakus. Čia jam padėjo kryžiuočiai. Pirmą kartą Trakų mūrai buvo griaujami armotomis. Dabar Kęstučio ir Vytauto padėtis buvo labai keblė. Pakilęs Gardine Vytautą, Kęstutis nuyko Žemaičiuosna ir ten surinkęs ištikimos sau kariuomenės traukė į Trakus. Vytautas ėjo iš Gardino, bet Jogailai iš vakarų skubinosi su pagalba kryžiuočiai. Ties Trakais būtų įvykęs baisus lietuvių kraujo praliejimas. Vytautas, norėdamas to išvengti, prikalbėjo Jogailą geruoju susitarti ir baigti gincus. Jogaila sutiko ir pakvietė Kęstutį ir Vytautą savo stovyklon tartis. Čia apgaulin-gai liepė juos suimti. Tėv Kęstutį nugalėno ir tolimą Krėvos pilį, kur ketvirtą dieną jau rasta jis nudėtas. Tai padarė Jogailos ar jo motinos Julijos šalininkai. Ten dabar buvo nusistatęs Vytautas. Jį laukė toks pat likimas kalėjime.

Tuo metu Jogaila sutiko vokiečiams atiduoti daug Lietuvos žemių su mylimaisiais Kęstučio Žemaičiais.

Belieka, tat, išgildinti tariamą žydų visuomenės socialistinę pakraipą. Kokia ta pakraipa, pati, iš kur iškyla, ir ar galima rasti kelias ją pašalinti.

Pirma sunku tikėti, jog visi žydai būtų socializmo šalininkai. Šiame straipsny minėti politikai bei diplomatai jau pirmą pirmiausia nepritar socializmui. Jie turėjo būti vyraujančios partijos patikimi asmenys, kitaip jie nebūtų paskiriami. Turuoliai žydai, suprasdami, jog socializmas moko turtų lygybę, vien del to jam nepritar. Tat, jei randasi socialistų eilėse žydų, tas faktas neturėtų reikėti, kad visa jų giminė tai pakraipai pritaria.

Iš kitos pusės, visų tautų varguomenė greičiausia šliejasi prie socializmo, nes jina jiems pirmiausia ir perka. Tiesa, socialdemokratijos tėvas Lassalle, ir internacionalizmo žulai Marksas ir jo sėbras Engelis visi buvo žydai; tat, savųjų pastatytame name žydamas būti jaukiau. Bet ar tai vienintėlė priežastis, kodėl žydai glaudžiasi prie socialistų? Gal kas pasakys, kad nors ir kitų tautų vargdieniai kenčia lygiai, ar gal ir daugiau negu žydai, jų vis delto mažesnis skaičius vadų tarpe, negu žydų. Tą aplinkybę išaiškinti yra viena labai svarbi priežastis, kurią čia išdėstysiu.

Svarstydami ką tik įvykusius Vokietijos Reichstago rinkimus, žydų laikraštiniškai štai ką sakė: Adolfas Hitleris, nacional-socialistų (arba geriau pasakius, fašistų) vadas, visą savo amžių žydus persekioja, savo raštais juos piekia, ir grąšina juos ištremti iš Vokietijos, jei pavyktų jam valdžią į savo rankas paimti. Jo partija kraštutinėje dešinėje, ir gal prilygtų, nors nevisai, mūsų tautininkams. Gi komunistai laikomi panašiais žydų priešiniais, nes kaip minėta, J. V. piliečiai, santykiai buvo su Rusijos bolševikais grie-

šiai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Valentinas Matelis.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

Tai nusistatę prieš bet kokią tikybą. Trečia didesnioji partija Vokietijoje,—tai Katalikų Centras. Žydų politikai drąsiai tvirtina, kad šis srovė irgi juos nepakenčia, tik savo poziciją kiek sušvelnina, ir atvirai juos neengia; nes sako, jog jie tik pasauliniame kare nukentėjo žydai lygiai su krikščionimis. Jų dalyvavo visose valstybių kariuomenėse: gyvenanti Europoje neteko savo pastogės kartu su kitų tautų liaudimi. Gi rimti istorikai studijuodami karo pradus numato kitas, ir daug daugiau įtikinančias priežastis, negu šių "išminčių" suokalbi.

ZAUNIS PASILIEKA MINISTERIU.

Washington, D. C.—Spalio 13 d. Sąryš su neseniai paskelbta žinia, kad užsienų reikalų ministeris Dr. D. Zaunius rezignavęs, Lietuvos telegrafo agentūra "Elta" praneša, kad Lietuvos respublikos prezidentas neprimė užsienų reikalų ministerio Dr. Zauniaus atsistatydinimo, ir prašė jį ir toliau pasilikti ministeriu.

Lietuvos Pasitintynybė Amerikai

IS 1916 METŲ ĮVYKIŲ

Washington.—Arkyvuose at-rasti dokumentai parodo, kad būvęs Prezidentas Woodrow Wilson jau 1916 metais vos ne-nutraukęs santykių su Vokietija. Ypač po kovo 24 dienos įvykio, kai vokiečiai prancūzų kanale nuskandinę laivą "Sus-sex," su kuriuo žuvo keli Am. d. priekariai, nes kaip minėta, J. V. piliečiai, santykiai buvo labai kritiški.

DVIDEŠIMTO AMŽIAUS

"DIDVYRIAI"

Didelė reklama negarbingiems asmenims.

Šių metų spalio 12-tą New Yorke taip vadinamo gengersterinio pasaulio agentai sužeidė vieną iš garsiausių savo "valstybės" vadų Jack (Legs) Diamond. Tragedija įvyko Montecello viešbuty, 11-tą valandą ryto. Diamond'ą užklupo 3 vyrai ir susisaudant į jo "griešną" kūną suvarė net 5 kulkas.

Diamond kol kas gydomas ligoninėje, kur jis apstatytas gausia viešos ir slaptos policijos sargyba, mat, prišijoma, kad prieš jo gyvastį pasikėsinimai neatsikartotų. Policija pilnai įsitikinusi, kad Diamondą jo priešai (o gal vakarykštai draugai) nori visiškai pribaigeti, kad jis, jų pražūčiai, neįsiduotų jų lizdų ir paslėptų.

Gal būt, ne vienas skaitytojas pamos ranka ir pasakys: kuriems galams apie tokių "bomus" rašyti, kokias čia nauda, ar pamokiniams!

I šį gyvenimo skaudulį ir mes taip norėtume žiūrėti, tik kai kurių dalykų negalima praeiti jų nepastebėjus. Jau apie dvi savaites didžioji spauda rašo apie Diamond užpuolimą išvilkdama aiškštėn tokių sutvėrimų viešą ir užkulisinį gyvenimą. Aprašymams pašvenčie gražiausias laikraščiu skiltis, dažniausia pirmuosius puslapius. Tie aprašymai Diamondą vieną akys daro koki koki didvyriu, kitų kankiniu ir vertu pasigailėjimo.

"Didvyris" del to, kad policijos rekordais remiantis už kriminalinius prasižengimus labai jaunu vyruku būdamas (17 metų amžiaus) papuolė į pataisos namus, buvo baustas už pagėgimą iš armijos. Vėliau dvidešimt du kartu buvo areštuotas sąryš su baisiom žmogžudystėm, apipilėsimais, užpuolimais, pasikėsinimais ir kitokiais kriminaliniais darbais, bet jis vis kokiui tai nuostabi būdu žeidavęs iš "bėdos," likdavo pateisintu. Įstatymų saugojai kraipė galvas ir nežinojo ką su Diamondu daryt.

Be legalės žmonos, jis turi meilužių, turi vasarnamius, viešbučius, puikiausius automobilius, gyvena geriau už Lietuvos dvarponį, tuo tarpu jokio darbo nedirba, jokio pastovaus užsieninio neturi. Gal būt, Diamond ir toliau taip būtų baliavojęs, tik štai susipyksta su gengerstieriu "karalystės piliečiais," gauna kulku, raitosi mirties agonijoje, tačiau užkandęs liežuvį—policijai paslėptų neisduoda.

Panašiai buvo užpuoltas ir sunaikintas du metai atgal kitas garsus gengerstierius vadas Arnold Rothstein. Mirė sužeistas jis laike sučiūpaus burną ir neišdavė, kas jį pasovė ir jokių kitų policijai rūpimų žinių.

Poezija ir Beletristika.

K. Zupka. KAI DANGUS ŠYPSOS.

Mėlynos tulpės žydinčiai žemei,
Mėlynos tulpės saulėje supas.
Skaidriąją dalį pina į žvilgius,
Skaidriąją dalį pina į lūpas.
Mūsų gyvenimas—valandų valandos.
Visos to valandos taip nevienodos.
Kai užsimiršti—žemė išstienki,
Kartais taip siaura, siaura taip, rodos.
Tik tolio tulpių mums nepasiekti—
Melsvosios tulpės—gelmė begalė.
Tik ten už saulės tolimo vieškelio
Žinom ir matom, ką norai gali.
Tos mūsų valandos—nebaigtos pasakos,
Nebaigtos pasakos šimtui valūčių.
Mėlynų tulpių klaidžiojimo šnekos
Tyli, kad valandos taip greit praūžia.

Ona Pucetaitė. MALDININKAI.

Suklaupę jie eilom,
Naktim ir dienom,
I Kristų ištiesę rankas
Vis kalba maldas.
Koks gyvenimas jų saldu...
Kaip laimės sapnas brangus
Jie meldžias už mus,
Jų ašaros tirpsta į perlus...
Nors Kristus pasako visiems—
"Eikite prie Manęs,
Aš laukiu tavęs"—
Bet mes maldas paliekam tik jiems.
Mūs širdys kietos
Ne taip, kaip maldininkų šviesios.
Maldininkams nuliūdimo nėra
Pas juos tik vilnis ir maldos.

K. Zupka. RYTMEČIŲ ŽEMĖ.

Rytmečių tėviškė gedulo dydus.
Rytmečio saulė be džiaugsmo sutinka,
Rytmečio saulė be dainų išvydusi,
Sudie nepasakius; naktį pakrinka.
Mylėjo ji saulę, mylėjo kaip motiną:
Sutikdavo rytmečiais dainos piovėjų.
Mylėjo kol dienos daluž dar sotino,
Kol juodosios rankos jai šydą uždejo.
Mylėjo... bet gedulo šydas tik laikinas.
Ir vėl dainos sveikins saulėtekio saulę—
Kasdien juodų kryžių pasaulį tiek naikinas,
Kasdien ir daluž atlanko pasaulį.

BR. X. LIETUVIAI VILNIUJE

TRIŲ VEIKSMŲ VAIZDELIS VEIKĖJAI: (Tęsinys).

PETRĖNAS:—Gal vandens, broliai, no-
rit?
KARIŪNAS:—Iš kur tas žmoniškumas?
VYTENIS:—Lenkas broliu vadinai!
PETRĖNAS:—Klystat, aš ne lenkas. Aš
toks pat, kaip ir jūs. Negalėjau visą naktį
akių sumerkti, kaip jus atvarė į kalėjimą.
VYTENIS:—Kodel?
PETRĖNAS:—Jūs areštavimu daug nu-
stoję broliai vilniečiai.
VYTENIS:—A, tai tu, seneli ne prie-
šas, bet brolis, sėskis arčiau ir papasakok ką
žinai.
PETRĖNAS:—Liūdnas mano pasakoji-
mas, nieko linksmo negalima papasakoti iš tų
akmeninių sienų, kurios drėgnos nuo mūsų
brolių ir kraujo.
VYTENIS:—Ar nežinai, ar ilgai mus
čia kankins?
PETRĖNAS:—Šiandien rytą girdėjau
rengiasi jus kiekvieną atskirai uždaryti į ka-
merą.
VYTENIS:—Ir tokios dalies jie mums
pavydi?
PETRĖNAS:—Ir kaip da.
VYTENIS:—Kaip tave, seneli, laiko ka-
lėjime sargu, juk tu lietuvis?
PETRĖNAS:—Taip, mano tėvų tėvai bu-
vo lietuviai ir aš esu lietuvis, aš jau nuo jau-
nų dienų tarnauju kalėjimo sargu, esu daug
padaręs gero kaliniams, prieš vyriausybę len-
kiuosi, todėl ir neatleidžia nuo pareigų.
VYTENIS:—Tai sakai, kad ilgai jau tar-
nauji, tėveli?
PETRĖNAS:—Taip, jau daug metų pra-
bėgo.
SIURKŠTAS:—Papasakok, tėveli, apie
kalinius ir apie jų likimą.
PETRĖNAS:—Geras jums žinomas kalė-
jimo gyvenimas. Nei vieno lietuvių kalėjime
nemačiau nusiminusio dvasioje, su kiekvienu
kalbėjau, visi pilnai pasiryžę ir tvirtino, kad
būsim laisvi. Vienas lietuvis buvo ypatingo

nusistatymo žmogus, daugiau, tur būt, iš
kalėjimas nebematys tokio didvyrio.
VYTENIS:—Sakyk, tėveli, kas jis toks
ir ką jis sakė?

PETRĖNAS:—Jis sakėsi turi sūnų ir
dukterį, kuriuos labai mylėjo. Jis labai bijo-
jo, kad jie nesulenktų ir nebūtų tėvynės iš-
davikais. Dažnai ateidavau į šią kambarį ir
praleisdavau laisvą laiką. Jis mėgo sėdėti
toje vietoje, kaip ir tu, jaunikaiti, čia sėdi:
pasakodavo apie savo keliones, kaip gabenda-
vo knygas ir kaip platindavo.
VYTENIS:—Sakyk, tėveli, kaip jo pa-
vardė.

PETRĖNAS:—Jo pavardė Kantautas.
VYTENIS:—Tai mano tėvas, broliai!
Koks likimas—toje pačioje kameroje sėdžiu,
kur mano tėvas. Koks aš laimingas, kad šio-
je vietoje, kur tu, tėveli, sėdėjai. Dabar štai
sėdi tavo ištikimas sūnus, dabar tas pats
kančias kentia, kaip tu, tėveli. Tavo kaulai
jau Sibiro tyrlaukuose, o aš da gyvas, bet
greit, tėveli, aš pas tave ateisiu!

PETRĖNAS:—Nusiramink, sūneli, nereik-
kėjo man tai priminti.
VYTENIS:—Dėku, tėveli tau, kad tu pa-
sakei.

PETRĖNAS:—Einu, sūneli, atnešti tau
vandens atsigerti, tu labai susijaudinai.
VYTENIS:—Broliai, mes nesiskirstysim
po vieną į kambarį, būsim visi kartu, jeigu
žūsime, tai visi.

VISI:—Pasirūžę esame kartu mirt.
VYTENIS:—Lyg varpas skamba?
KARIŪNAS:—Taip, bažnyčios varpas
skamba.

VYTENIS:—Lipsiu prie lango, gal pa-
matysiu, ką lydi.

VARIŪNAS:—Gal mūsų žmogų lydi...
VYTENIS:—Paskui karstą veda apalpu-
sį mergaitę... Ak, tad mano sesuo! Tai ma-
no motina mirė... Leiskit, praeikiteji, pas-
kutinį sykį atsisveikint su kranta ir pabu-
čiuoti jos šaltą veidą. (Bėgioja po kambarį,
lyg pamišęs). Trūkite pančiai praeikite! Ak,
negaliu... galvą... (Susiuma galvą ir nerimau-
ja).

VARIŪNAS:—Nusiramink, Vyteni.
VYTENIS:—Kaip aš galiu nusiraminti,
matant per geležinį apkaustytą langą moti-
nos karstą, negalint prisitrinti prie jos. Ak,
koks baisus likimas...
KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

KARIŪNAS:—Prašym kalėjimo virši-
ninko, gal leis palydėti į kapus.
VYTENIS:—Draugai pakvieskit sargą,
jis geras, paprašys viršininką.

K. Zupka. KĄ VILNIAUS LIETU- VAITĖ DAINAVO.

Iš ciklo.
Tyliai Vilija dainuoja
Tyliai vargo giesmę.
Tyliai ji dainuos, kol broliams
Mes rankas ištiesim.
Buvo dienos, laimės dienos,
Laimės vasarėlės.
Jaunatve Neris krykštavo,
Kai tik rytas kėlės.
O tai buvo, kai trispalvė
Vilnij dar plavėno.
Kai balta Vytis dar lankė
Vilniaus pilį seną.
Kai sesučių skardžios dainos
Laisvę teminėjo.
Laisvę svaigutanti jaunatvė
Plakėsi pavėju.
Neplavėna jau trispalvė
Vilniaus Laisvės bokšte.
Ir Vytis nebesugrįžta
Aro vėl perbloktį.
Vasarėlės sesių dainos
Vargę tik temini.
Tyliai Vilija dainuoja
Nėmuno tėvynėi.

PONIA BULVĖ.

Visą sviestą bulvės guodžia—
Aliai vienas jas užuodžia,
Vargšas, vargšas, ponas, ponas
Puikiai žino bulvės skonį.
Ar krikštytos, ar vestuvės,
Ar išdidžios išleistuvės,
Kur tik valgo, kai pažiūri—
Bulvė visur vietą turi.
Ir nuluotos, ir nuskustos,
Ir tarkuotos, ir sugrūstos,
Ir iškeptos ir išvirtos.
Jos visų yra pagirtos.
Blynai, kugelis, tarkainiai
Ir visokie pačiršainiai,
Ar pridėkai prie kotletų
Vis iš bulvių jums nulieta.
Pažiūrėk—seną tetulę
Jas pačirškys su cibuliais,
Pabarstys karkais pipirais—
Čia tau tikras galas, vyre:
Sudorosi pusę puodo—
Tegul kitą tiek paduoda.
Kad pradėsi plukti vėliai,
Net lakstys tau guzikėliai.
O kai bulvės gelsvai keptos,
Ir žasies taukais pateptos,
Tai jau šitai atsiprašom.
Kai tik jas į stalą neša,
Prezidentai ir karaliai
Tuoj užleidžia bulvei kelią.
Ir mūs bulvei, viešniai svarbiai,
Atiduoda tikrą garbę.
Taigi, bulvė, vienu žodžiu,
Užkariavo miestą, sodžius,
Žmonės valgo ir jas giria,
Pilnus puodus prisivirę.
Jeigu bulvių mums nebūtų,
Rodos, viskas jau pražūtų:
Koks be bulvės tau čia valgis—
Taip ir vaikščiotum išalkęs.

LIETUVOS RADIO DIENA

(Raštą prisiuntė Lietuvos Pa-
siuntinybė Washingtono.—Red.)

Pirmu syk Amerikos lietuvių
dainos ir paskaita apie Lietu-
vą buvo paskleista per radio ne-
tik po visą plačiąją Ameriką,
bet ir į Europą. Tas įvykis spa-
liu 12 d., kuomet per Columbia
Broadcasting System buvo su-
rengta Lietuvos Radio Diena su
programa iš New Yorko ir Wa-
shingtono. Iš New Yorko buvo
perduota muzikalė programa, su-
sidedanti iš mūsų žinomų dainų
p. Juozo Bahravičiaus ir pa-
nelės Onos Katkauskaitės pi-
kiki atliktų keturių dainų ir
Lietuvos himno, o iš Washing-
tono Lietuvos atstovas, p. B. K.
Balutis, pasakė trumpą prakal-
bėlę apie Lietuvą anglų kalbo-
je.

Suvalkų derybų dalyviai.

Poną Balutį pristatė radio
klausytojams p. Robert Kelley.
State Departamento Rytų dū-
ros skyriaus viršininkas. Čia
galima paminėti, kad p. Kelley
yra senas ir geras Lietuvos ir
p. Balučio pažįstamas: 1920 m.,
kai Balučius teko vesti gar-
sias Suvalkų derybas su len-
kais, p. Kelley, tuomet Ameri-
kos karo misijos Baltiko Vals-
tybės atstovas, drauge su kitu
aliantų karo atstovu, buvo ofi-
cialių ty derybų "observeriu."

Ištrauka iš p. Kelley kalbos.

"Nors dabartinė Lietuvos val-
stybė turi vos dvyliką metų,
lietuvių tauta turi politinę isto-
riją apie septynių šimtų metų
senumą. Nuo ankstyvos senovės
apsigyvenę išilgai Baltiko jū-
rų krantų, lietuviai trylikame
šimtmety suorganizavo valstybę,
kuri, keturiolikto šimtmečio vi-
duriui užėjus, išaugo į vieną
didžiausių Europos valstybių.
Vėliau lietuvių tauta pakliuvo
po Rusijos dominacija. Rusijos
dominacija, kuri tęsėsi šimta
dvidešimt metų, pasižymėjo at-
kakliomis pastangomis išnaikinti
tautinę individualybę. Nepai-
sant vienok lietuvių mokyklų
uždarymo ir lietuvių kalbos už-
draudimo, lietuvių tautinė dvasi-
a buvo palaikoma gyva ir vys-
toma gyventojų masės tarpe ir
patriotinis judėjimas buvo su-
organizuotas tikslu atsiekti tau-
tos aspiracijas (pagėdavimus).
Proga tam pasitaikė, įvykus pa-
sauliniam karui ir Rusijos im-
perijos griuvimui, ir Tautos Ta-
ryba paskelbė nepriklausomos
Lietuvos valstybės atstatymą
1918 metų vasario 16 dieną."

Ištrauka iš Lietuvos Atstovo
kalbos.

"Lietuviai sudaro atskirą In-
do-Europiečių rasės šaką—visiš-
kai skirtingą nuo slavų, kurie y-
ra jų kaimynai rytuose ir pie-
tuose, ir nuo vokiečių, kurie
yra artimiausi kaimynai iš va-
karo."

Gintaro žemė.

"Jau ankstyva istorija randa
lietuvių begyvenant tose pa-
čiose vietose, kurias ir ši da-
bar užima—ant krantų piet-ry-
tinių Baltiko jūrų, kurioms, be-
je, jie suteikė ir jų dabartinį
vardą: Baltiko vardas yra gry-
nas lietuviškas žodis reiškian-
tis "balta". Senovės pasauliui
šie plotai buvo žinomi "Šiaurės
Aukso Žemės" vardu. Senovės
Fenicijonų pirkliai, o vėliau
greikai ir romėnai čia keisdavo
savo senovinės civilizacijos pro-
duktus už brangius kailius ir
ypatingai už gintarą, kurį jie
vadino "Šiaurės Aukso". Nes
jau tuomet, kaip ir dabar po
daugiau negu dviejų tūkstančių
metų, šie plotai beveik išimti-
nai aprūpina pasaulį gintaru.
Del šios priežasties, lietuvių žė-
mė kai kada yra vadinama vaiz-
dingu "Gintaro Žemės" vardu
(Amberland)."

"Būdami įbrauti tarp skait-
lingesnių už juos slavų ir vo-
kiečių ir priversti nuolatos ko-
voti prieš jų įsiveržimus, lietu-
viai pradėjo išsivirti kaip kom-
paktiška valstybė dvylikame
šimtmetyje. Keturiolikto šim-
mečio galas randa Lietuvą jau
tų laikų galingiausią Europos
valstybę. Šios sienos išsitęsė
nuo Baltiko ligi Juodųjų jūrų,
o rytų sienos beveik siekė
Maskvos."

"Bet tatau buvo penki šimtai
metų atgal. Nuo to laiko Lie-
tuvai teko patirti labai daug ir
karšto ir šalto..."

Unija su lenkais.

"Lietuviai, kurie niekad ne-
buvo labai skaitlinga tauta, nuo-
latos puolami iš visų pusių, je-
jo į artimą atsilyginimo aliansą,
o vėliau į uniją labai panašią
į Austro-Vengrijos uniją, su sa-
vo pietų kaimynu Lenkija."

"Ši unija buvo aiškiai nelai-
minga. Lietuviai ir lenkai, bū-
dami visiškai skirtingų rasų,
skirtingos kalbos ir būdo, buvo
per daug skirtingi, kad galėtų
tarp savęs sutikti. Galų gale tas
pasibaigė abiejų šalių padalini-
mu tarp Rusijos, Prūsijos ir
Austrijos keturiolikto šimtmė-
čio pabaigoje. Didžioji Lietu-
vos dalis teko Rusijai ir Lietu-
vą, kaip minėta, atgavo savo
laisvę tik po didžiojo karo."

"Lietuva paskelbė savo nepri-
klausomybę 1918 metais, o 1920
metais taikos sutartis su Rusi-
ja buvo pasirašyta. Tuo būdu
Rusija, kaip buvusi Lietuvos
valdovė, geru noru ir formaliai
pripažino Lietuvos teisę prie
nepriklausomybės. Šia sutartimi

LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

SVARBIAUSIOS ŽINIOS NORINTIEMS JSAIRASY.

Susivienymo tikslas vienyti brolius lietuvius ka-
talikus fraternaliais, religiniais ir tautiniais pagrin-
dais.

Susivienymas turi Pilnamečių ir Jaunamečių
Skyrius.

Į PILNAMEČIŲ SKYRIŲ gali įsirašyti nuo 16
iki 50 metų amžiaus.

Įstoijimas:

Nuo 16 m. iki 25 metų amžiaus \$1.00
Nuo 26 m. iki 35 metų amžiaus 3.00
Nuo 36 m. iki 45 metų amžiaus 4.00
Nuo 46 m. iki 50 metų amžiaus 5.00

APSAUGOS SKYRIUS turi septynis laipsnius. Pirmo laipsnio
pomirtinė \$150.00; 2-ros—\$250.00; 3-čio—\$500.00; 4-to—\$750.00;
5-to—\$1,000.00; 6-to—\$2,000.00; 7-to—\$3,000.00. Mokestys mo-
kasi pagal amžių ir pagal laipsnį. Pomirtinės išmokamos gim-
nėms, kurioms jos užrašomos.

PASALPOS SKYRIUS turi penkis laipsnius:—Pirmo laipsnio
nariai ligoje arba sužeidimui nelaimės gauna \$3.00 savaitėje, 2-ros
—\$6.00, 3-čio—\$9.00, 4-to—\$12.00, 5-to—\$18.00. Mokestys tokios
pirmo laipsnio pašalpon 25c mėnesiui; antro—50c, trečio—75c,
ketvirtio—\$1.00, penkto—\$1.50.

JAUNAMEČIŲ ARBA VAIKŲ SKYRIUS gali priklausyti vai-
kai nuo 1 metų amžiaus iki 16 metų. Jaunamečiai įstoijimo nemo-
ka. Narystės mokestis \$2.20 į metus, arba kas trys mėnesiai po
55c. Jaunamečiai sulaukę 16 metų gali persikelti į suaugusių sky-
rius. Pomirtinės išmokamos tėvams arba globėjams. Pomirtinių
didumas sulig amžium: pradedant \$34.00 iki \$250.00.

SUSIVIENYMAS rūpinasi našliu, našliučių ir pavargusių narių
likimu ir del to turi įsteigę LABDARYBES FONDĄ.

Rūpinasi narių ir apskritai lietuvių išievių įvietimu, del to
leidžia organą "Garsą", teikia organizacijos narių veikimo ir pa-
saulines žinias bei naudingus skaitinius.

Norintys įstoti į Susivienymą kreipkitės į savo
kolonijoj gyvuojančios kuopos valdybą.

SUSIVIENYMO CENTRO ADRESAS:

LIET. R. K. SUSIVIENYMAS AMERIKOJ,
P. O. Box 421 (78 E. South St.), Wilkes Barre, Pa.

Rusija perleido Lietuvai apie
32,000 ketvirtinių angl. mylių
plotą su apie 4,200,000 gyventojų—
kas sudaro maždaug Airijos
plotą ir gyventojų skaitlį.

Santykiai su lenkais.

"Vienok ne visu šiu teritorija
yra dabartiniu laiku Lietuvos
valdoma. Apie trečdalis šios teri-
torijos, drauge su Lietuvos sena
sostine Vilnium, tapo Lenki-
jos pagrobta ir dar ir dabar te-
bėra jos okupacijos. Šis nelai-
mingas įvykis buvo priežastimi,
kad santykiai tarp dviejų vals-
tybių tapo visiškai nutraukti, ir
atkartotinos pastangos teisin-
gino ginco išriškinti ligi šiol
nedavė jokių apčiuopiamų pa-
sekių. Tatau tenka labai ap-
gailestauti, nes Lietuvos santy-
kiai su visais kitais jos kaimy-
nais, nepaisant neišvengtinų po-
karinių persitvarkymų, yra: ap-
skritai paėmus, labai geri.

Lietuvos progresas.

"Po dvylikos metų nuolatinių
ir entuziastingų pastangų, da-
bartinė padėtis yra žymiai skir-
tinga. Visais atvejais milžiniš-
kas progresas padarytas. Prieš-
karinės produkcijos laipsnis y-
ra atsiektas ir peršoktas. Svei-
ka finansinė tvarka tapo įves-
ta ir yra išlaikoma. Lietuvos va-
liueta turi tą nepaprastą pasi-
mėjimą, kad iš visų Europos
valstybių ji viena niekuomet ne-
sivyravo: Jungtinių Valstybių
dolerio paremta, ji niekuomet
nebuvo žemiaus savo "par." Vi-
daus skolių nėra, o užsieninės
skolos neišneša nei žėlių doli-
rių per capita (ant žmogaus),
kas yra žemiausias rekordas tarp
visų valstybių.

Amerikiečių nuopelnas.

"Žymi dalis kredito už tokių
puikų progresą privalo būti at-
iduota Amerikos lietuviams, ku-
rie suteikė savo tėvynėi savo
geriausios, kaip moralinės taip
piniginės paramos."

PASTABA. Būty labai gerai,

jeigu lietuviai parasytų į Co-
lumbia Broadcasting System,
485 Madison Ave., New York
City, ir pareikštų savo pasiten-
kinimo del Lietuvos Radio Die-
nos programos bei padėkos už
suteiktą Lietuvai pusvalandį.
Tas liečia ir tave, malonūs ska-
tytojai.
L. P. W.

NEPAPRASTA PLECKAI-
TININKŲ BYLA.

Kaunas—Rugsėjo 22 d. ka-
riūmenės telėmos pradėjo svar-
styti nepaprastą Pleckaičio be-
dradarbių bylą. Kaltinamųjų

DIE NRASŲ "RYTĄ"

skaito visi lietuviai, kurie nori
įgirsti tiesos žodį apie šiandien-
inę Lietuvos padėtį ir kuriems rū-
pi jų tėvynės laimingas rytojus.
Užsakyti galima kiekvieno
mėnesio pradžioje.
"Rytą" kaina: Užsienio metams
100 litų, mėnesiui 10 litų.
Adresas: "RYTAS",
Donelaičio gtv. 24, Kaunas
Lithonia.

NĖR DAUGIAU RAUMATIZMO

Naujos ir Pagerintos Gold
Medal Haarlem Oil Capsules
stabdo skausmus ir gelmėja del
Inkstų, Kepenų ir Pulsės netvar-
kos. Ne naujoviškas išradimas,
bet virš 200 metų gyduolė dan-
gelinių ligų. Malonios vartoti.
Visose vaistinėse trijų dydžių.
Išleiskite "Gold Medal" vardo
kiekvienoje dėžutėje.

NEW AND IMPROVED
GOLD MEDAL
HAARLEM OIL
CAPSULES

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

73 E. South Street, Wilkes Barre, Pa.
Laiškams siųsti: P. O. Box 421
PHONE: Wilkes Barre 34711

PILDOMASIS KOMITETAS

Kun. J. K. Miliauskas, Dvasios Vadas, Bellas Rd., Wanamie, Pa.
P. P. Muliolis, Pirminkininkas, 6606 Superior Ave., Cleveland, O.
Ks. Marozas, Vice Pirminkininkas, 6 Spruce St., W. Pittston, Pa.
J. B. Šaliūnas, Sekretorius, P. O. Box 421, Wilkes Barre, Pa.
J. Molisius, Iždininkas, 44 No. Landon Ave., Kingston, Pa.
V. T. Kvietkauskas, Iždo Globėjas, 875 W. Academy Street, Wilkes Barre, Pa.
A. F. Leikauskas, Iždo Globėjas, 939 E. Mahanoy Avenue, Mahanoy City, Pa.
Dr. J. K. Ažukas, Doktoras Kvietėjas, 107 Hillside Street, Wilkes Barre, Pa.

TEISMO KOMISIJA

1. Kun. Norbutas, 25 So. Broad Ave., Frackville, Pa.
2. A. J. Domelka, 58-04—69th Pl., Maspeth, L. I., N. Y.
3. Vladas Palupis, 88 Sand St., Pittston, Pa.

LABDARYBĖS KOMISIJA

1. A. Zaliadonis, 1223 Margaret Street, Munhall, Pa.
2. Vincas Miliauskas, Box 539, Forest City, Pa.
3. K. J. Petrokas, 9654 Russell Street, Detroit, Mich.

SVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. A. Karužiškis, 18022 N. Road, Cleveland, Ohio.
2. A. Ambrozaitis, P. O. Box 421, Wilkes Barre, Pa.
3. Tamas Šeima, 1533 E. Marquette Rd., Chicago, Ill.

KONTROLĖS KOMISIJA

1. Kun. Sinkvičius, 68 Chestnut Street, Plymouth, Pa.
2. J. Stulgaitis, 122 So. Meade Street, Wilkes Barre, Pa.
3. V. Mardosa, 1733 Brick Ave., Scranton, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

1. K. Vencius, 90-a Lawrence Street, Lawrence, Mass.
2. Matas Zujus, P. O. Box 421, Wilkes Barre, Pa.
3. Adv. P. Česnulis, 1632 Engineers Bank Building, cor. St. Clair and Ontario, Cleveland, Ohio.

IŠ KUOPŲ DARBUOTĖS

CLEVELAND, OHIO

LRKSA. 142 kp. susirinkimo
Iš viso spalių 9 dieną. Atidarė
ant vice pirmin. M. Pūkelienės.

Komisija rengimo vakaro lap-
kričio 6 dieną iš M. Pūkelienės,
VI. Sukienės, Ant. Savickienės,
užkietė visus skaitlingai remti
šį vakarą, kuris bus šv. Jurgio
par. auditorijoje. Tame pačiame
vakare bus leidžiama 10 dol.
Kurie da neturi tikėtų vertybų
išgyti, kaip laimėjimo taip ir
vakarienės. Visos narės ir na-
riai dalyvaus ir svečių atsi-
veskime.

Kultūros Darželio komisija.
Raportuoja VI. Sukienė, P. Glu-
godienė. Rengia didelę iškilmi-
gą vakarienę padarymū pinigų
ir kad lietuvių skyrus kuo grei-
čiausia galėtų atidaryti darželį
(bei sodą), nes jau nekurius
tautos su iškilmėmis savuosius
atidarė. Ir lietuviai ruošiasi vi-
somis jėgomis. Vakariene įvyks
spalių 26 dieną šv. Jurgio par.
auditorijoje.

Kuopa iš savo izdo paaukojo
\$10.00, kuriuos kuopos pirmin.
A. Vilimaitis įteikė.
Kuopa nutarė remti šv. Jurgio
parapijos bazarą. Išrinkta
komisija iš VI. Sukienės, Ant.
Savickienės, P. Glugodienės ir
pavestas darbas surengti laimė-
jimui.

Iš bendro piknyko pelno li-
ko \$26.50. Padėkoto komisijai—
Jonui Zeuniui, Ag. Šimaitienei,
A. Vilimaitiui už jų didelį triū-
są tame rengime.

P. Gl—nė.

CHICAGO, ILL.

LRKSA. 160 kp. narių.

Kuopos susirinkimas bus pir-
mą sekmadienį, lapkričio 2 d.,
po jo po sumos, parapijos mo-
klos kambary. Kiekvienas na-
riai bei narė būtinai privalo at-
lankyti j. kuopos susirinkimą
pilnai užsimokėti savo mē-
nesines duokles.

Mūsų kp. nariuose pastaruo-
laikų užviešpatavo pilniau-
sioji apatija: apsilėidimas. Labai
daug narių lankosi j. kuopos su-
rinkimus ir daugelio narių vė-
lavavimą mokėstys po kelius
sėdintis. Tokiu savo apsilėidi-
mu patys save pastato pavojuje.
Prisiminkite, neužsimokėjus duok-
lės per tris mėnesius, liekate
penuoti. Ir jei ištikyt kokia
laime, susižeidimas bei liga,

prarandate visas teises gauti pa-
šalpą. O jei ištikyt mirtis, tai
prarandate ir savo pomirtinę.
Tas yra aiškiai pasakyta Kon-
stitucijoje, ir kiekvienas narys
bei narė su Konstitucija pilnai
turi susipažinti ir ją privalo
kiekvienam pilniausia pildyti.
Taip darydami išvengsime vi-
sokių nesmagumų, kurie kartais
įvyksta kuopose. Taigi, nuosir-
dijai prašau visų narių lankyti
skaitlingai j. kp. susirinkimus.
Taipgi kiekvieno nario bei na-
rės, yra šventa pareiga su sa-
vim atsivesti savo gerą draugą
bei pažįstamą ir prirašyt prie
LRKSA. Taip darydami mes sa-
vo kp. padarysim viena iš di-
džiausių visų Chicagoje. O tas
nesunkus būdų atsiekti, visiems
nuosirdžiai dirbant del kuopos
ir visos organizacijos labo.

Taipgi man naujai užėmus fi-
nansų raštininko pareigas, rei-
kalinga turėti visų kuopos narių
antraštas (adresus), kad reika-
lui atėjus su jais galėčiau susi-
siekti. O to greičiau nebūna galima
atsiekti, jei nariai nelankys ku-
pos susirinkimų. Taipgi visi na-
riai ir narės, visais reikais lais-
kreipkitės prie manęs šiuo ad-
resu: 4528 So. Fairfield Ave.,
Chicago, Ill.

J. Jusevičius, 160 kp. fin. rašt.

LRKSA, KUOPŲ SUSIRINKIMAI

CLEVELAND, OHIO. — 8 kp.
susirinkimas įvyks lapkričio 3 dieną
7:30 val. vakar. Lietuvių Salėje,
6835 Superior Ave.

CLEVELAND, OHIO.

— 50 kuopos
susirinkimas bus lapkričio 6 dieną
7:30 vakar. Lietuvių Svetainėje.
Vid nariai dalyvaus.

GRAND RAPIDS, MICH. — 54 kp.
susirinkimas bus lapkričio 5 dieną
7:30 vakar. Parapijos
moklainėje.

DONORA, PA. — 88 kuopos
susirinkimas įvyks spalių 26 dieną
šv. Juozapo parapijos baitynėje
salėje. Malonėti visi būti ir nauji
narių atstovai.

HARTFORD, CONN. — 89 kp.
susirinkimas įvyks spalių 26 dieną
po sumos, parapijos svetainėje, 41
Capitol Ave.

LINDEN, N. J. — 200 kuopos
susirinkimas bus lapkričio 4 dieną
A. Rapio salė, Kampas Wood Ave.
ir 16th St. Pradžia 7:30 vakar.
Vid nariai, malonėti dalyvauti.

MANCHESTER, CONN. — 164 kp.
susirinkimas įvyks spalių 26 dieną
2 val. po pietų, po Nr. 89 Birch
Street.

COLUMBUS, OHIO. — 236 kp.
susirinkimas įvyks spalių 26 dieną
paprasto vietoj ir paprastu laiku.

SIMPSON, PA. — 271 kuopos
susirinkimas įvyks spalių 26 dieną
Igo Stungio salėje.

PRANEŠIMAI

WAREHOUSE POINT, CT.

294 kp. balius.

Bus spalių 25 dieną. Užvie-
dijam vietinius ir iš visų apie-
linkės kolonijų lietuvių ir lie-
tuvės dalyvaut. Muzikantai bus
geri, gros visokių šokių.

A. E.

COALDALE, PA.

Balius.

Rengia 126 kuopos spalių 31 d.
bažnytinę svetainę. Pradžia
7 val. vakar.

Bus duodamas 3 dovanos už
navatnėsią pasirėdymą.

Užprasom visus atsilankyti-
senus ir jaunus, vietinius ir iš
apylinkių. Muzikantai gros lie-
tuviškus ir angliškus šokus.

Komitetas.

DAYTON, OHIO.

Maskaradų balius.

Spalių (October) 25 d. įvyks
LRKSA. 191 kuopos maskaradų
arba baidyklių balius - šokiai.
Bus White Eagle Hall. Kas tur-
ės puikiausių aprepatų, gaus
geriausią dovaną.

Pagal sausio mėn. kuopos nu-
tariamo, kiekvienas narys bei na-
rė turi dalyvauti parengime ar-
ba nusipirkti tikietus. Tikietai
gaunami pas P. A. Vaitkų. To
nepadarę, turės užsimokėti pa-
baudą 60c. j. kuopos izda.

Taigi kviečiami visi: dideli
ir maži, jauni ir senji šį taip
gražų ir linksmą parengimą. Tu-
rėsite smagus juoką, linksmu-
mo ir tuomi paremsite mūsų
Susirinkimo Kuopą.

V. Damašus, 191 kp. pirmin.

N. S. PITTSBURGH, PA.

Maskaradinis balius.

Po buvusios šiltos ir sausos
vasaros, vėl atvėsus, LRKSA.
87 kuopa nesnaudžia. Rengia
maskaradinį balių spalių 25 d.
Lietuvos Sūnų draugijos svetai-
nėje, 818 Belmont St., N. S.
Pittsburgh. Dovanos del įvai-
riausia apsirėdžiusių. Įžanga 50
centų asmeniui, prie to duosim
kiekvienam 30c. vertės tikietų.
Puiki orkestra gros visokių šo-
kių.

Kviečiame viso. Pittsburgho
kuopas dalyvauti.

Kvieslys.

WAREHOUSE POINT, CT.

Linksmūs šokiai arba balius.

Rengia LRKSA. 294 kp. Bus
šeštadienį, spalių (October) 25
dieną. Pradžia 7:30 vakar. Me-
chanics Hall, Warehouse Point,
Conn.

Kas lankosi baliuose, tai ge-
rai žino, kad mūsų kuopa visa-
da surengia linksmus balius.
Bus gera muzika, gros vėliau
šios mados amerikoniškus ir lie-
tuviškus šokus.

Rėngėjai.

W. SCRANTON, PA.

155 kuopos balius.

Spalių 26 d. 155 kuopa ren-
gia šokį Washington salėje.

Manom, šis balius bus sekmin-
giausias, nes paimta geras orke-
stras gros visai, žinoma, dau-
giausia lietuviškai.

Taigi meldžiame visus atsi-
lankyt—narius ir pašaliečius.

Užviečia Kuopos valdyba.

NAUJAS JAUNIMO DRAUGAS.

"ATEITIES SPINDULIAI".
Jisai geriausias tinkas ir Ame-
rikos jaunimui, ypač besime-
kantiesiems įvairiose mokyklose
jaunesniojo amžiaus mokiniai
visiems.
Savo pilmę tai pigiausia: lie-
tuvių žurnalas, nes Amerikoje
metams kainuoja tik \$1.20,
pusmetui 60c. Mėnesiui: me-
tams 60c, pusmetui 30c.
"ATEITIES SPINDULIAI".
Kaunas, Laisvės Al. Nr. 3,
Lithuania.

PAŠALPŲ IR POMIRTINIŲ ĮSAKYMAI

ISRASyti NUO SPALIŲ 13 D. IKI SPALIŲ 18 D., 1930 M.

27103 J. B. Šaliūnas, petty cash	100.00
27104 J. B. Šaliūnas, Susiv. darbin. algos už pirmą pusę spalių mėnesio	324.50
27105 Jonas Vilkas 7 kp. 4 sk. paš. už 24 d.	48.00
27106 Jurgis Diliūnas 57 kp. 4 sk. paš. už 12 d. pusę	12.00
27107 Aleksandras Čikanavičius 90 kp. 5 sk. paš. už 46 d.	138.00
27108 Antanas Pakorus 126 kp. 4 sk. paš. už 18 d.	36.00
27109 Magdalena Verbauskienė 183 kp. 4 sk. paš. už 21 d.	42.00
27110 Motiejus Janulevičius 209 kp. 4 sk. paš. už 31 d.	62.00
27111 Juozas Žalinas 259 kp. 5 sk. paš. už 30 d.	62.00
27112 Juozas Edzulis 270 kp. 5 sk. paš. už 20 d.	60.00
27113 Albinas Kupris 295 kp. 5 sk. paš. už 18 d.	54.00
27114 Vladas Pačukevičius 56 kp. 3 sk. pom. ir duoklės grąžinta 1.00 už a.a. Marę Pacukevičienę	501.00
27115 Jieva Rinkevičienė 57 kp. 3 sk. pom. ir duoklės atitr. 1.74 už a.a. Juozą Rinkevičių	498.26
27116 Valerijonas Kancleris 222 kp. 2 sk. paš. už 32 d.	32.00
27117 P. P. Muliolis, sulig sąskaitos	78.58
27118 Jonas Molisius sulig sąskaitos	42.02
27119 Juozas Stankevičius 31 kp. 2 sk. paš. už 13 d.	13.00
27120 Pranas Stanulis 40 kp. 3 sk. paš. už 26 d.	39.00
27121 Antanas Valutkevičius 40 kp. 3 sk. paš. už 22 d. pil. 2 d. pusę	34.50
27122 Jonas Balulis 61 kp. 2 sk. paš. už 9 d.	9.00
27123 Vladas Vaidotas 75 kp. 2 sk. paš. už 48 d.	48.00
27124 Antanas Žukauskas 80 kp. 4 sk. paš. už 8 d. pusę	8.00
27126 Pranė Dreimeikienė 87 kp. 2 sk. paš. už 8 d. pil. 51 d. pusę	33.50
27127 Magdė Bekevičienė 95-222 kp. 2 sk. paš. už 20 d.	20.00
27128 Juozas Vasiliauskas 146 kp. 4 sk. paš. už 23 d. pusę	23.00
27129 Amilija Tatarūnienė 155 kp. 2 sk. paš. už 53 d.	53.00
27130 Juozas Remeka 155 kp. 4 sk. paš. už 72 d. pil. 35 d. pusę	179.00
27131 Petras Ambrazas 172 kp. 4 sk. paš. už 14 d.	28.00
27132 Jonas Šakočius 183 kp. 4 sk. paš. už 16 d.	32.00
27133 Vincas Jerusevičius 234 kp. 5 sk. paš. už 29 d.	87.00
27134 Alena Daknienė 255 kp. 5 sk. paš. už 38 d.	114.00
27135 Juozas Urbonas 259 kp. 2 sk. paš. už 27 d.	27.00
27136 Augustas Damulis 276 kp. 3 sk. paš. už 27 d.	40.50
27137 Kazimiera Šlamienė 5 kp. už prirašymą naujų narių	1.00
27138 Jonas Molisius sulig sąskaitos	105.00
27139 Antanas Virkštis 54 kp. labdarybės auka	40.00
27140 Kazys Gančauskas 83 kp. labdarybės auka	60.00
27140 Simas Sustavičius 292 kp. labdarybės auka	60.00
27141 "Garsas" už prenumeratą per rugpjūčio mėn.	1,100.45

SVEIKATA

Rašo DR. J. K. AZUKAS.
Susirgimų Vyriausiasis Daktaras Kvietėjas.

PLAUČIŲ UZDEGIMAS (Pneumonia).

Viena iš paprasčiausių ir mir-
tingiausių ligų, labiausia žmo-
nių tarpe žinoma, yra plaučių
uždegimas. Mirtys nuo šios li-
gos didėja ir aplenkia net džio-
vus, mirtingumą. Prie to labai
daug prisideda miestų gyvento-
jų augimas ir nuolatinės mažos
epidemijos, kaip infliuza, ku-
rios atsitakoja kiekvieną metą
tam tikrais laikotarpiais.

Plaučių uždegimas pakyla
nuo veislisio organizmo arba
bakterijos vadinamos pneumo-
coccus, kuri greitai veisiasi kvė-
pavimo trakte ir išduoda toksin-
nus (nuodus), kurie perkeičia
natūralų kūno mechanizmą. Būna
ir kitokių organizmų ligos prie-
žastimi.

Plaučių uždegimas labiausia
suaugusia rudens ir pavasario mē-
nesiais. Žmonės, gyvenanti kai-
muose, mažiau nukentė nuo šios
ligos už miestiečius. Amžiaus
žvilganis skirtumo nėra. Ji ga-
li užklupti bile amžiaus žmogų.
Dažnai ji puola vaikus nuo 1
iki 10 metų amžiaus ir suaugu-
sius nuo 20 iki 40 metų. Bet
daugiausia nuo jos miršta žmo-
nės nuo 60 iki 80 metų amžiaus.
Vyrai daugiau nukentė nuo
plaučių uždegimo, kaip moter-
ys. Priežastis tame, kad vyrai
daugiau priversti dirbt tokius
darbus ir tokiose oro sąlygose,
kur ligai patogiau prisimeti.
Plaučių uždegimas užpuola žmo-
nes ir su gera ir su bloga svei-
kata.

Plaučių uždegimas paprastai
apima didelę dalį plaučių ir del
to vadinamas "Lobar Pneumo-
nia". Pirmiau apima žemutinę
desiniąją plaučio dalį, vėliau ir
kitos dalys gali būti įtrauktos,
arba abu plaučių vieny kar-
tu. Šiuo atveju liga vadinama
"Double Pneumonia" (dvilypis
plaučių uždegimas). Tas atsitin-
ka nuo 15 iki 20 nuošimčių iš
ligos priepuolių (atsitikimų).
Liga gali apimti ir kitus kūno
organus bei struktūras. Iš to

kyla gerkles uždegimas, plcū-
tas. Sirdis ir inkstai taip pat
pasiduoda jos įtakai.

Liga prasideda netikėtai
šilurpulių krėtimais, į ką žmo-
nės dažnai nei dėmesio nekrei-
pia. Tik susigriebia, kai liga jau
išsiplėtus ir paguldo į lovą.
Dažnai pasitaiko, kad liga jau
tik būna išsigaljus, kad pa-
šaukus daktarą būna per vėlu
išgelbėti. Laiku apsižiūrėjus ir
sekanč gydytojo nurodymus bei
atsargiai gydantis liga galima
nusikratyti į kelią savačią pase-
kų. Senuoliai, kūdikiai ir pagyven-
žmonės lieka šios ligos mirtin-
gumo aukomis. Girtuokliams
kuo mažiausia proga atsilaukti.
Asmenys su šlaplige (diabetes),
širdies ligomis, inkstų ligomis,
arterijų (gyslų) sukeitėjimais
irgi lengvai pasiduoda plaučių
uždegimo mirtinamui.

Žmonės turi būt atsargūs pa-
prastose slogose (šalčių pagavi-
me). Nenumokite ranka. Gripas,
gerklės uždegimas (Bronchitis)
ir kitos ligos, turinčios rimtos
įtakos j sveikatos ir gyvybės li-
kimą, turėtų būt ankstyvą pade-
mos gydytojo priežiūrai. Nelauk
iki liga tamstą parbloks. Unci-
lija atsargumo kartais atstoja
svarą gydymosi. Vengkite slo-
gos gavimo progų, nusišaldymo
iki šilurpulių krėtimo. Vilkėkite
pagal orą, o ne pagal madas.
Neįsivaizduokite save esant per
sveikais pasiduoti plaučių užde-
gimui, nes jis užpuola lygiai
tvirtus, kaip ir silpnus. Šauki-
tės gydytojo kuo anksčiau, kas
jums gali sumažinti daug kentė-
jimų, laiko ir iškaštų.

Priziūrėkite savo vaikus, kad
jie būtų tinkamai apvilkti pa-
gal oro atmainos.

PAKLAUSIMAI

NATURALIZACIJOS LIUDININKAI.

Klausimas:—Pasinečiau mano
pirmą naturalizacijos prašymą
kelei mėnesiai atgal, bet mane da-
nesaukė ant išklauso. Bet a-
budu vyrai, kuriuos ketinau
šaukti kaip mano liudininkais,
apleido miestą, kitur gyvena. Ar
turiu parašyti Naturalizacijos
Biurui pranešant vardus kitų
liudininkų?

K. L. New York.

Pranciškus Lauraitis.

IŠ KAREIVIO UZRAŠŲ

(Tęsinys).

Viena diena buvo smarkiai
vėjauta ir vilnys ėjo aukštos.
Bet mūsų laivas didelis ir ge-
rai prilioduotas mažai suposi.
Atėjo vilnis iš šono, kad davė
tai visas laivas sudrebėjo. Ir da-
kelios tokios didelės iš šono, ir
laivas pradėjo į šonus siūbuot.
I tą sykį, kada laivas pasivio
prieš vilnis, atėjo didelė vilnis
ir apsmė mus visus. Pervirtom
sugriuvom ant vieni kitų. Ta-
vilnis įstrižai eidama panėdė
mus ir subloškė į krūvą prie
krašto laivo tvoros. Kaip tas
laivo kraštas iškilo, vanduo pa-
siliko, mes buvom kaip bulvės
pintinėje, kada jas baloje plau-
na. Peršlapom visi iki odos.
Nusivė batus išpylėm vandenį
ir turėjom kęst šlapi iki vaka-
rui. Blogiausias dalykas, tai tas:
Turėjau ant rankos naują gerą
laikrodėlį. Jis gavęs jūrų van-
denio tuojau sustojo. Netekau
gero draugo. Turėjau beveik vi-
są laiką Prancūzijoje išbūt be
laikrodėlio. O laikrodėlis armi-
jų labai gerai turėt, be laikro-
dėlio labai nuobodu ir neparan-
ku.

Du kartus visus mus maudė.
Ant viršaus laivo išsirengėm ir
jūreiviai kaip ugniesiai su jū-
rų vandeniu į mus pylė.
Apie tris dienas nuo Prancū-
zijos krašto pasitiko mus apie
aštuoni Amerikos kariški laivai
—"destroyers," kad apsaugot
mus nuo submarinų. Priviaži-
vus arčiau porto da daugiau jų
atvažiavo, iš viso buvo, rodos, 16
tokių laivų. Ir tokie jie visi
greiti, kad apie mūsų laivus it
žuvys tik šmėžuoja, tik sukina-
si. Vaziavom į "Brest" uostą.
Tai vienatinis Prancūzijos uos-
tas, kur didieji laivai gali pri-
važiuoti. Tai čia pavojingiausia
vieta, tai varžos. Čia subma-
riai laukia būriais, nes žino, kad
čia laivai tur atvažiuoti. Vidury
jūrų tai gali sukt iš kelio kelis
simtus mylių, sunku pagauti. Ka-
da tie kariški laivai mus saugo-
jo, tai be baimės miegojom.

Ant laivo buvo galima rašyt
laiškus. Mūsų leitenantai cen-
ravo, ir tuo patim laivu parvežė.
Nebuvo valia parašyt dienos,
nei vietos, kur privažiavom žė-
mp, nei laivo vardo, tik tiek,
kad jau anoj pusėj ir taip savo
ypatiškus reikalus. Aš parašiau
namo, kad man kuo greičiausia
telegrama atsųstų pinigų. Ma-
niau, greitai gausiu. Bet ne taip
išėjo.

PRANCŪZIJŲ.

Nulipus iš laivo prisiminė
lietuviškas paprotis, kada atė-
jęs žmogus sako: "Tegul bus
pagarbinatas!" Ir išeidamas sa-
ma.

Atsakymas:—Naturalizacijos
Biuras vieš tik tau praneš, kada
išklauso įvyks, ir tada galė-
si nuykti su dviem liudinin-
kais (naujais) be jokių prane-
šimų.

PARSIDUODA

Parsiduoda biznio namas prie pat Fernbrook Parko, susidūrimo keturių viešelių (State roads) ir dviejų geležkelių. Kaina žema, pirkimo sąlygos geros. Kreipkitės:

Mikas Matelionis,
Fernbrook R. D. 2,
Trucksville, Pa.

REIKALINGI AGENTAI

Paversk savo liuosą laiką pinigams. Mums reikia darbinių agentų, kurie liuosą laiką padėtų mums platinti Lietuvos prekes Amerikoje. Atlyginimas geras. Parašyk mums ir mes prisysime visas informacijas.

Lithuanian Importing Company
818 E. Sixth Street,
Boston, Mass.

MALONUMAS IR NAUDA

kurią turi grojikai šiuo puikiu instrumentu, — ne, jis užtikrina grojikai malonumą vietos nuobodumo ir vienybės. Armonika savininkas yra visos orkestracijos veltis. Reikalaukite katalogo dykai.

ITALIAN ACCORDION CO.
323 W. Polk Street,
Dept. 51,
Chicago, Ill.

Tel. Empr'e 7865
DR. F. MATULAITIS
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH.
Adyros:
12-2 P. M. 6-8 P. M.

LIETUVIŠKI BONAI

Jei nori pirkti, ar parduoti, gaunant gerą kainą, rašykite mums dėl informacijų dykai i Dept. 6

Kurt H. Schurig & Co.
50 Broadway, New York

5 DIENOS ANT VANDENYNO

PER CHERBOURG—6 PER BREMEN

Keliantis iš Lietuvos ir į

LIETUVA

greičiausiu garlaiviu

BREMEN

IR

EUROPA

arba populiariu ekspresiniu

COLUMBUS

Informacijų klauskit pas

vietinį agentą arba

NORTH GERMAN

LLOYD

17 B'way, New York

Teisėjas:—Kiek įkainuoti pavogtus batus?
Nukentėjas:—Tuojau suskaičiuosiu. Nauji kainavo 40 litų, puspadžiai 10 litų ir paskutinis taišymas 5 litai—iš viso 55 litai!

Tėvai, apdrauskit save ir savo šeimynas įsirašydami Susivienymam!

BIZNIERIAI SKELBKITĖS "GARSE."

KORESPONDENCIJOS

IS LIETUVIŲ GYVENIMO AMERIKOJE.

READING, PA.

Lietuviai gauna kleboną.

Rugpjūčio paskutinį sekmadienį čia pribuvo iš Philadelphia's kun. A. Bakūnas ir per pamokslą pasakė, kad vietos šv. Antano lietuvių parapija gauna pastovų kleboną jo asmeny. Parapijonai tai išgirdę džiaugėsi ir tuojuos pradėjo rengti vakarienių priėmimui klebono.

Vakariene buvo surengta rugsėjo 28 d. Nors čia šiaučia bedarbė, bet veik visi čionaitiniai lietuviai atsilankė į vakariene. Svečių irgi daug buvo privažiavę iš kitų miestų. Iš Philadelphia's du busai su apie 70 žmonių ir daugybė automobilių iš Easton ir iš kasyklų apylinkių klebono draugai ir pažįstami, ir keliatas kunigų svečių.

Programa buvo sudaryta plati iš prakalbų, dainų ir muzikos, bet kad erdvi šv. Kazimiero salė buvo kimta prikimsta, tai ir programą nebuvo galima išpildyti. Daugiausia jaunuomenė (kitataučių) trukdė tvarką, nes norėjo pasišokti. Taigi programa buvo apleista ir leista šokti. Šokis tęsėsi iki vidurnakčio.

Maskaradų balius.

Lietuvių šv. Antano parapija rengia maskaradų balių spalio 29-tą vakarė, Sakolų svetainėje (skersai nuo bažnyčios). Tikimasi, daug lietuvių iš aplinkinių miestų atsilankys.

Nauja klebonija.

Mūs klebonas yra jaunas ir darbūtas i visai trumpą laiką sugebėjęs sudaryti pinigų pradžia naujos klebonijos, kuri pradės statyti pabaigoj šio mėnesio ant parapijos loto šalio bažnyčios.

Gerų pasekmių!

Parapijonas.

MT. CARMEL, PA.

Misijs.

Praeitam sekmadienio kolektoariai bažnyčioje išdalino žmonėms sekančio turinio laiškelius apie misijs:

Mūsų bažnyčioj, spalio (October) 27, prasidės misijs, jas ves labai garsūs pamokslininkai misijonieriai, kun. Dr. Vaitkevičius ir kun. tėvas Petras.

Moterims ir merginoms misijs prasidės spalio 27, septintą valandą vakare, ir tęsis iki lapkričio (November) 3. Vyrams gi misijs prasidės lapkričio 3, septintą valandą vakare ir užibaigs lapkričio 9.

Kiekvienas ruoškitės prie tų šv. misių, nes apturėsite per jas gausių Dievo malonių ir geriausių išgarsintų pamokslininkų sielos išganymai. Šv. Raštas sako: "Ką padės žmogui jei ir visą pasaulį laimėtų, jei savo sėlą pralaidytų?" Vienas kitam praneškite ir raginkite kiekvieną dalyvauti tose misijs.

Kiekvienas pasinaudokite tomis gausiomis Dievo malonėmis misių laikė.

Jūs mylėj Kristuje.

Kun. Dr. J. B. Koncevičius, klebonas.

CAMBRIDGE, MASS.

L. D. K. Vytauto 500 m. mirties suaktuvių ir Vilniaus vadovimo spvaikščiojimas.

Spalio 12, visa Naujoji Anglija minėjo L. D. K. Vytauto 500 metų mirties suaktuves ir Vilniaus atvadavimo šventę.

Programa buvo plati. Rytė šv. mišios buvo aukojamos už žuvusius Lietuvos kareivius. Pamokslas irgi progai buvo pritaikytas. Per šv. mišias labai daug šio prie šv. Komunijos. Visų širdys kilo prie Visagalo padėkoti jam už tikėjimą, kuri Lietuvoj įvedė Vytautas ir paldavome Dievo pagalbos atgauti, Vilnių—Lietuvos sostinę.

Po pietų 1 val. prasidėjo paroda. Paroda susidėjo iš visų

Bostono apilinkės kolonijū. Vienas centras pradžios parodos buvo So. Bostone, o kitas Cambridge. Apie South Bostoną jie patys parašė. Čia paduosiu tik apie Cambridge, Brighton ir apilinkę.

Prie lietuvių bažnyčios susigrupavo visi Cambridge, Brighton ir apilinkės lietuviai. Parapijos mokyklos vaikučiai, sešerų mokytojų buvo labai gražiai papuosti. Vienas berniukas reprezentavo Vytautą, kitas Dėdė Samą. Mergaitės, viena—Birutė, kitos vaidelintės. Mokyklos vaikai bei mergaitės buvo parengti Amerikos, Lietuvos ir šv. Tėvo vėliavų spalvomis. Dar labai gražų išpuįdį. Visos Cambridge draugijos dalyvavo gražiai pasipuosius parodoje. Vien iš Cambridge žmonių parodoje dalyvavo virš 600.

Brightono lietuviai priklausydami prie Cambridge lietuvių parapijos, irgi neatsiliko parodoje. Apie 300 didelių ir mažų dalyvavo. Visos Brightono draugijos gražiai pasirodė. Brightoničiai turėjo du gražiai papuostus flatus. Vienas vaidavo pagonišką Lietuvą, antras krikščionišką. Tie du flatai visą parodą papuostė. Garbė Brightoniečiams, kurie sugebėjo taip gražiai pasipuosti ir dalyvauti taip skaitlingai parodoje.

Paroda prasidėjo nuo lietuvių bažnyčios šio žymiausiomis Cambridge gatvėmis i šv. Kryžiaus katedrą Bostone. Pakelyje susitiko So. Boston ir apilinkės lietuvius. Katedroje pamaldos prasidėjo 4 val. po piet. Sujungti chorai, vadovaujant kompozitoriui J. Žilevičiui, labai išpuodingai giedojo "Pulkininkų keliu", "Šventas Dieve" ir "Marija, Marija". Nevienu atstovų riedėjo per veikus klausantis tikrai lietuviškai jausmingai didelį chorą giedant. Lietuvių kalboj pamokslą, tai progai tinkant, gražiai pasakė kun. F. Juskaitis, šv. P. Marijos Nekalto Prasidėjimo parop. (Cambridge) klebonas. Tuojau po jo, J. E. Bostono kardinolas kalbėjo angliškai. Jis išgyrė lietuvių už jų ištikimybę katalikų bažnyčiai. Ragind visados brangint tikėjimą, kurį Vytautas 500 metų atgal lietuviuose paskleidė. Kardinolas suteikė savo palaiminimą ir palaiminimą su švenčiausiu.

Katedroje pamaldoms užibaigus visi lietuviai parodavo Symphony svetainėn. Ten įvyko milžiniškas dainų koncertas. Vadovavo visiems sujungtiems dainoms komp. J. Žilevičius. Pavieniai chorai irgi dainavo po dvi dainas. Neturko ir solų. P. Mazgelienė iš Montello dainavo solo, ir panelė Margarieta Grybaitė iš Cambridge, dvi daini solo puikiai atliko. Publikai taip jos gražūs balsas patiko, kad po keliat kartų išaukė, ir priversta buvo daugiau dainuoti. Kalbėtojų buvo du lietuvių kalboje, kun. J. Švagžys ir advokatas Mileris. Angliškai kalbėjo p. J. Conrey ir J. B. Ely. Paskutinis yra kandidatu i Mass. valst. gubernatorių. Žmonių koncerte buvo virš 2000. Ūpas pas visus buvo kuo puikiausias. Šio namo džiaugdamiesi, kad pasisekė paroda, katedroje pamaldos ir koncertas.

Te gyvuojia lietuviai, kurie moka gerbti savo didvyrius.

Buves.

GIRARDVILLE, PA.

Keturiadesimties.

Cia įvyksta 26, 27, 28 spalio keturiadesimties valandų atleidai. Kun. klebonas Valantūnas, norėdamas daugiau dvasinės naudos suteikti savo parapijonams visus pamokslus sakytį pakvie-

tė pragarsėjusį pamokslininką kun. S. Stonį, šv. Kazimiero draugijos įgaliojini. Manoma, šiais metais daug žmonių tuose atlaiduose dalyvaus.

Parapijonas.

NAUJI SV. KAZIMIERO DRAUGIJOS NARIAI.

Tinkamai įvertindami katalikiškos spaudos svarbą ir nuopelnus šv. Kazimiero draugijos šioje srityje, malonėjo įsirašyti:

Tikruosius narius: kun. Dr. J. Koncevičius iš Mt. Carmel, Pa. Amžinuosius narius: kun. Jonas Klimas iš Mt. Carmel, Pa. Alena Karanauskienė iš Linden, N. J., Marijonų bernaičių kolegija, Chicagoj, Marcelė Peleckaitė iš Mt. Carmel, Paulina Pronckūnaitė iš Minersville, Viktorija Lukošienė iš Mt. Carmel, Leonas Laurynavičius iš Mt. Carmel, taipgi iš Mt. Carmel šie asmenys: Jurgis Karasavičius, Juozas Bartušius, Kazys Balinskas, Ona Peleckaitė, Juozas Aniškietis, Marė Kardukienė. Ona Balionienė iš Minersville, Pa.

Sirdingai dėkoju naujiems šv. Kazimiero draugijos nariams už įsirašymą ir parėmimą katalikiškos spaudos. Manau, gaudami gražių knygų ir dalyvaudami dvasiniuose draugijos turuose, būsite patenkinti iš savo įgyio, o geras Dievas už kilnų darbą gausiai atlygins. Kviečiu visus rašytis i šv. Kazimiero draugiją!

Kun. S. Stonis,

šv. Kaz Dr-jos atstovas.

MT. CARMEL, PA.

SV. Kazimiero draugiją remia. Maloniai sutinkant gerb. klebonui kun. Dr. J. Koncevičiui spalio 12 d., sekmadienio vakarė, padariau prakalbą mokyklos salėje apie katalikiškąją spaudą. I prakalbą prisirinko nemažiau būrelis kilnių ir spaudą mylinčių bei remiančių žmonių. Kalboje buvo nurodyta katalikiškos spaudos svarba, nuopelnai šv. Kazimiero draugijos lietuviams katalikams ir apie reikalingą katalikams remti savo spaudą. Ant galo trumpai nupasakojo apie Lietuvos gyvenimą. Visais tais klausimais klausytojai gyvai interesavosi ir savo darbais parodė tam pritarimą įsirašydami i šv. Kazimiero draugijos narius. Ypatingai palankumą parodė vietos dvasios vadai. Gerb. klebonas Dr. Koncevičius įsirašė i tikruosius narius, o jo asistentas kun. Klimas i amžinuosius narius. Laiminga ta parapija, kuri turi tokius kilnius dvasios vadus ir tinkamai įvertina katalikiškos spaudos svarbą. Beabejo, parapijonys matydami gražų savo kunigų kilnų pavyzdį ir patys remis spaudą, ją skaitys ir bus susipratę katalikai.

Tai nuširdžiai dėkoju gerb. kun. Dr. J. Koncevičiui, kun. Klimui ir kitiems, kurie įsirašė i šv. Kazimiero draugijos narius.

Te atlygina Aukščiausias! Kun. S. Stonis,

šv. Kaz Dr-jos atstovas.

PHILADELPHIA, PA.

Patala.

Apvaikščiojimas Vytauto 500 metų mirties suaktuvių, Lietuvių Muzikalų svetainėj bus spalio 25-tą, o ne 20-tą, kaip klaidingai buvo pažymėta per eitam "Garso" numerį.

Juras Vanagėnas.

BAYONNE, N. J.

Žinutės.

Spalio 12-tą, šv. Vardo Draugijos parodoje dalyvavo virš 10 tikstančių vyrų. Lietuviai irgi

šiemet kiek skaitlingiau dalyvavo kaip kitados. Bet galėjo būti daug daugiau ir būtų visiems gražiau. Tiesa, keliatas lietuvių matėsi sekė po lenkiška "karūna." Laikas, rodo, lietuviams jau susiprasti ir turėti daugiau tautiškumo, vienybės.

Gryzo iš vakarijū.

Panelė R. Bieliūtė praleidus visą vasarą Philadelphiaj, pas savo brolių, jau sugrįžo. Ji yra gera, rimta veikėja, Moterų Sąj. Pilypas.

BROOKLYN, N. Y.

Dirmavonė.

Spalio 26 d. Karalienės Angelų bažnyčioje J. M. vyskupas suteiks sutvirtinimo Sakramentą. Vyskupas atvyks vidudien, tuojau po sumos. Vaikai su dirmavonės tėvais privalo ateiti i bažnyčią ant sumos. Užsibaigus sumai jeis bažnyčion procesija su dvasiškiais ir vyskupu. Vyskupas po dirmavonei suteiks palaiminimą šv. Sakramentu.

Apie pusantro šimto asmenų priims sutvirtinimo Sakramentą.

Parapijos vakaras.

Lapkričio 15 d. Karalienės Angelų par. choras ruošia vakarą Transfiguracijai salėje, kuri randasi ant kampo Marcy Ave. ir Hooper St. Bus statoma "Kerštinga meilė" (tragedija), "Piršlybos" (komedija), "Mediniai kareiviai" (baletas), "Žydai" (monologas), "Ubagai gudruoliai" (komedija) ir daug kitų. Didžiulis choras išpildys koncertinę dalį.

BALTIMORE, MD.

Du koncertai.

Pasibaigus keturiadesimties valandų atleidams, vietinė kolonija turės progos pasidžiaugti ir pasauline muzika. Spalio 25 ir 26 dieną įvyks du koncertai rengiami vargon. Rapolo Juškos ir šv. Alfonso choro draugijos. Šeštadienį, spalio 25 d.: parapijinis choras padainuos kelias liaudies dainas ir p. Ona Katkauskaitė, kontraltas, seks su o-peros arrijomis. Po to bus pasytatyta pirmą kartą Baltimorėje Stasio Simkaus "Nugrimzdęs dvaras", kuriame Rapolas Juška vaidins Senio Vaidylos rolę, ir merginų choras pritaris.

Sekmadienio vakarą operetė Miko Petrausko, "Concilium Facultatis." Joje dalyvaus choro nariai ir varg. Juška. Be to da, choras sudainuos naujų muzikų dainas. Kas vakaras po vaidinimų bus šokiai. Šis koncertas—pirmas tokios rūšies Baltimorėje, kur galima už vieną bilietą lankytis i du vakarus, be abejo turės didelį pasisekimą. Nors prie šio dalyko, pridėta daug darbo, tikimasi, atsilankiusi publika ras estetinio pasigerėjimo ir parapijai teks nemaža pelno.

V. M.

DETROIT, MICH.

Vytauto suaktuvių minėjimas.

Spalio 26 d. vietos lietuviai, šv. Antano parapija su visomis draugijomis ir kuopomis (drauge su tautininkais) prisirengia iškilmingai paminėti Vytauto Didžiojo 500 metų mirties suaktuves. Programa nustatyta tokioj tvarkoj: Spalio 26 d. šv. Antano bažnyčioje per sumą (10:30) iškilmingos šv. mišios. Atvažiuoja svečias kun. M. Urbonavičius, ką tik sugrįžęs iš Lietuvos, kurs sakys pamokslą ir padės klebonui kun. I. F. Boreičiui prie visų iškilmių.

Po pietų 4 val. Lietuvių Svet. bus koncertas, prakalbos ir kitokie pamarginimai. Dalyvaus Detroito majoras Frank Murphy, Lietuvos atstovybės sekretorius Dr. M. Bagdonas iš Washington, D. C., kun. M. Urbonavičius, kun. I. Boreičis, adv. J. P. Uvikas, Dr. J. Jonikaitis, Dr. J. J. Sims. Muzikalę programą išpildys Vyčių 102 kuopos choras vadovaujant muz. J. Jan-kui. Gros lietuvių benas. Programą bus plati ir įdomi. Atminčiai Vytauto bus parduvinėjama Vytauto atvirukai dviejų rūšių. Po programos šokis abiejose svetainėse.

Kiekvienas patriotas lietuvis esate kviečiamas dalyvauti šiose nepaprastose iškilmėse, nes tokių pramogų daugiaus neteks sulaukti.

Spaudos narys, C. S.

GRAND RAPIDS, MICH.

Muzikali Čižauskai.

Spalio 5 d. mūsų lietuviams teko progos pasigerėti šių mėgiamų artistų puikiu giedojimu, kurie daug metų savo gyvenimo pašventė muzikos meilei ir masytų jų ištikimybė menui niekuomet nesvyruoja. Laikė trejų mūsų mūs erdvioje bažnyčioje suvirpėjo du maloni balsai—jausmingas baritonas ir saldus sopranas. Jie tikrai mums atstovauja dainuojančių sielą.

Gerb. Čižauskas taip pat yra vienas iš gabiausių chorvedžių, orkestrų direktorių ir profesionalis vargoninkas. Jisai puikiai supranta bažnytinę muziką ir įgijęs nepaprastos technikos vargonų srityje.

Dainininkas K. Kriaučiūnas.

Spalio 11 d. mūsų kolonijoj koncertavo Lietuvos operos artistas, tūlą laiką lavinęs balsą Italijoje, K. Kriaučiūnas.

Kadangi dabartiniam laikui visur siaučia bedarbė, prisirinko mažai žmonių.

Be p. Kriaučiūno programoj dalyvavo mokyklos mergaitės choras, kvartetas ir vietinis Moterų Sąjungos choras. Buvo dainuota gražios dainelės, kurios publikai labai patiko.

Sauli vakariene.

Spalio 25 d., 8 val. vakaro, Vytauto Kareivių Draugija ruošia parapijos naudai didelę vakarienę šv. Jurgio draugijos svetainėje. Kadangi šios draugijos valdyba ir nariai yra darbūs vyrai ir niekuomet neatsako parapijai patarnauti, tikimės, ir šiuom kartu jų rengiamo vakaro pasekmės bus geros.

Rudens Vėjelis.

MINERSVILLE, PA.

Išpuzdžiai.

Iš daugelio žmonių girdėjau, kad Minersville, Pa. yra labai graži vieta, todėl prie pirmos progos pasiryžau ten atsilankyti. Mano giminaitė, netoli Minersville gyvenanti, susirgo. Ji aplankius, tyčiomis nuvažiuoju bent kelioms dienoms i Minersville. Tikrai nustebau, pamatiusi tuos gražius, medžiais apaugusius kalnus, gamtos gražumus.

Čia lietuvių parapija gražiai veda kun. M. Daumantas. Žmonės, matydami taip uolų rūpestingą dvasios vadą, dirba kiek kuris išgalai, kad pagerintų bei pakeltų savo mylimą parapiją. Niekur Amerikoje da nesu matęsi pamaldesnių žmonių, kaip Minersvillej. Šventadieniais pilnutėlė bažnyčia žmonių per abejaus mišias. Altoriai visados papuosti tos patios parapijos moterų užaugintomis gėlėmis. Daug žmonių eina prie šv. Komunijos.

Man ten beesant sužinojau, kad rengia iškilmingą didelį bankietį 35 metų šios parapijos įkūrimo suaktuvėms paminėti. Prie to bankieto visi stropiai

ruošiasi, jau net keli šimtai tikietų išparduota. Tikrai džiaugiasi visi parapijonai matydami savo darbų vaisius tų praėjusių 35 metų bėgyje. Tame laike parastatya graži didelė klebonija, laikina graži bažnytelė, mokykla su visais moderniais įtaisymais ir seserimis mokytojomis didelės namas. Jau dvejas atostogas seserys čia gyvenone tik tos, kurios čia mokytoja, bet ir iš aplinkinių miestų čia suvažiuoja.

Viešnia.

PRAŠOME ATSLIEPTI

Mano brolis Juozas (Gabrio sūnus) Gribauskas, Datinienų sodžiaus, Švenčionių val. ir apskrities, Vilniuje. Kitados gyven 1816 Division St., Chicago, Ill. ir 12007 Parrel Ave., West Pullman, Ill. Paskutinį laišką gavome 1919 m. 1926 m. prisuntę pinigų, bet negavome laiško ir nežinome adreso. Siunčiami laiškai gražinami. Jis pats ar kas žino, prašome atsliepti. Iš anksto dėkui.

Juzė Gribauskaitė,

Wies Datyniany, Pocztowa Nowo Swięcian, Jaweodztwo Wilenskie, Poland.

Antanas Sunclaitis alias Tony Sunley. Yra žinių, kad gyvena Scranton, Pa. Jeigu kas žino, kur jis gyvena, prašome pranešti. Tos žinios bus įvertintos jo šeimos. Ieško jo sesuo.

Mary Sunlitis,

1041 So. Brady St., Du Bois, Pa.

MARGUCIO IR DZIMDZI DRIMDZI MARSRUTAS

Diena:

- 24 Amsterdam, N. Y.
- 26 Westfield, Mass.
- Lapkričio (Nov.) mėnesys.
- 2 N. Britain, Conn. (po piet.)
- 2 Hartford, Conn. (vakarė).
- 7 Ansonia, Conn.
- 9 Waterbury, Conn.
- 16 Worcester, Mass.
- 23 Gardner, Mass. (po piet.)
- 23 Athol, Mass. (vakarė).
- 27 Montello, Mass.
- 30 Worcester, Mass.

JEIGU PATROKĖS PAMEGINK ŠI DYKAI

Vartok šį bet kokiam patikimui, senam ar naujam, dideliam ar mažam, ir tada būsite kaly, kurį tikėtumėte įtikinti.

Dykai siunčiamas įrodymai

Kiekvienas patikrėjas vyrams arba patikrėjas moterims turėtų rodyti toį W. S. Rice, Inc., 64 So. Main Street, Adams, N. Y. del dykai išmėginimui šio nuostabaus Būdo. Tikrai užtikinti ant patikrėmo ir atdara vieta pati savaimi užsidaro taip, kad patikrėmimui, rašitai ar kiti įtaisai gali būti tada panaikinti. Nėštadieniais šio dykai išmėginimui šio Būdo. Nėštadieniais nevargina jus, bet kam naudoti rašitais visą savo gyvenimą? Kam kęsti šį kankinimą? Kam gėdintis su gėdžena ir tam panašiais pavojais šio mašo ir nekaltos patikrėmo, tokio, kuris tikstantis paguldė ant operacijos stalo? Minios vyrų ir moterų kiekviena diena rinkuosi vien tik del to, kad jūjų patikrėmimui šio Būdo. Rašykite tuojau del šio dykai i mėginimo, kadangi yra nuostabus dykai ir pagalbėję išgydyti neturimus, kurie buvo net toki dideli, kaip vyrai dvi kūmelės. Mėgininkai rašykite tuojau, vartodami šiemus nuostabius tojus i W. S. Rice, Inc., 64 So. Main St., Adams, N. Y.

PER 200 METU

Virš du šimtmečiai Gold Medal Haarlem Oil buvo pripažinta GERAS gyduole Inksty, Kepenų ir puslės būdote. Nauja Medicinėj Pažanga padarė Naujas ir Pagerintas Gold Medal Haarlem Oil Capsules maloniomis ir lengvomis vartoti. Galvą ir nugara skaudant, nuvargus, nemiegant, lumbago, sciatica ir panašiose ligose, vartokite The New Improved Gold Medal Haarlem Oil Capsules. Pradėk tuoj. Trijų dydžių vaistinėse: 35c, 75c ir \$1.50. Gauk tikrąsias. Ieškok difektuotės "Gold Medal" vardo ir kitų atsimk.

SCHUYLKILL APYLINKĖ

Vytauto D. jubiliejų apvaikščioja spalio 29 dieną, Shenandoah, Pa.
Dalyvauja vysk. O'Hara, Lietuvos atstovas, buv. Penna. gubernatorius p. Pinchot ir kiti.

Artinasi didelė ir reikšminga Schuyllkill apylinkės lietuviams diena—spalio 29 d. Tą dieną Shenandoah, Pa. mini Vytauto Didžiojo 500 m. mirties sukaktuvę.

Kai kurie istorikai sako, kad Vytautas Lietuvai tuo buvo, kuo Aleksandras Makedonietis graikams, Scipionai ir Cezarai—romėnams, Napoleonas—prancūzams. Vytautas buvo garbingiausias, kilniausias vyras, kokį kuomet nors Lietuva yra turėjusi. Vytautas savo ir Lietuvos vardą įrašė į nemirtingos istorijos lapus. Tat to garbingo vyro viešpatavimas ir bus minimas tą dieną.

Tos iškilnės susidarys iš trijų dalių:

Bažnytinės pamaldos.

Prasideda 10:30 Shenandoah šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Iškilmingas šv. mišias laiko kun. S. Dobinis, asistuojant kun. S. Norbutui ir kun. V. Nanorai. Ceremonijų vedėjas kun. K. Kleivinskas. Laikė sumamokslą sako lietuviškai žymus pamokslininkas kun. S. Stonis, šv. Kazimiero draugijos atstovas. Anglų kalba pasakys pamokslą ir suteiks palaiminimą šv. Sakramentu J. E. vyskupas O'Hara.

Laikė iškilmingų mišių giedos Mahanoy City choras, vadovaujant p. Grigoraičiui.

Be to pamaldose dalyvaus visa tos apylinkės dvasiškija ir daugelis įvairių garbingų asmenų.

Tų iškilnių suruošimu rūpinasi kun. J. A. Karalius, Shenandoah šv. Jurgio parapijos klebonas. Zinant kun. J. A. Karalius sumanumą bei patyrimą, reikia tikėtis, kad bažnytinės iškilnės tikrai bus įspūdingos ir gražios.

Koncertas.

Koncertas įvyksta 3:30 po pietų High School salėje. Atidaromą kalbą pasakys Dr. M. J. Patrikas. Po to, suvienyti įvairių kolonijų chorai sudainuos Amerikos ir Lietuvos tautos himnus. Po to Shenandoah, Mahanoy City, New Philadelphia chorai pavieniu ir bendrai atliks kelią gražių dalykelių. Protarpiais pasakys kalbas Lietuvos atstovas ir vienas iš garbingų svečių anglų kalba.

Bus sudainuota keliata solo, o panelė Mockaitytė maloniai sutiko pasmuikuoti solo.

Koncertan įžanga suaugusiems 50c., vaikams 25c.

Bankietas.

Vakare, 7 valandą, bus Ferguson Hotel iškilmingas bankietas-vakariene. Į bankietą yra pakviesta daug aukštų ir garbingų svečių. Laikė vakarienės numatomos yra kalbos Lietuvos atstovo iš Washingtono, buvusio Pennsylvanijos gubernatoriaus p. Pinchot, teisėjo p. Henry Honck, kongresmano p. Frank Brum, advokato p. M. Burke, District Attorney Charles Snyder, teisėjo Hicks ir kitų. Pajavairinimui programos laikė vakarienės gros orkestras, dainuos 2 solistai bei solistės ir smuika solo p. Mockaitytė.

Bankieto vedėjas p. A. Melnikas.

Jei liks koks nors pelnas nuo tų visų iškilnių, tai numatoma paskirti arba Vilniui Vaduoti Sajungai, ar Prisikėlimo bažnyčiai Kaune.

Lietuvi, lietuvi! Dauguma iš mūsų yra gimę ir augę Lietuvoje, kame Vytautas garbingai viešpatavo, o jei ir čia Amerikoje gimę, tai vis vien paeiname iš lietuvių. Visi, seni ir jauni, priklausom prie tos garbingos lietuvių tautos, iš kurios išėjo Mindaugas, Keistučiai, Vytautai, Valančiai, Kudirkos, Basanavičiai. Mes esam tų garbingų vadų dvasia auginti ir penėti. Būdami garbingos ir kilnios lietuvių tautos vaikai, mokėkime tinkamai pagerbti savo vadus. Visi spalio 29 d. į Shenandoah! Pagerbkim savo garsųjį ir Didįjį Vytautą! Pripildykime tą dieną pilną šventyklą ir sales! Visi į Vytauto jubiliejų!

Skraujūnas.

VYSKUPŲ KONFERENCIJOS KOMUNIKATAS

Kaunas.—Rugsėjo 16-17 įvykusi vyskupų konferencija išleido tokį komunikatą, kurį spausdina name iš "Tiesos Kelio" Nr. 10.

Lietuvos vyskupai, susirinkę į nepaprastą konferenciją, svarstė ateitininkų moksleivių organizacijos padėti, sudaryti švietimo ministerijos aplinkkraščius 244 nr. iš š. m. rugpjūčio 30 d. Dalyką svarstė vyskupai rado,

1) kad sakytasai aplinkkraštis yra neteisingas, nes a) prieštarauja "Vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų" įstatymo 41 paragr., b) prieštarauja konkordato 25 str., 2) kad ateitininkų moksleivių organizacijos uždarymas yra jokių būdu nepateisinamas, a) nes ateitininkų moksleivių organizacija nėra politiška visuomeninė, bet religinio, tautinio, kultūrinio pobūdžio organizacija, esanti vyskupų priežiūroje, Katalikų Akcijos narys, b) nes ateitininkų moksleivių organizacija yra naudinga tiek katalikų bažnyčiai, tiek valstybei.

Vyskupai padarė jiems galimų žygių, kad sakytasai aplinkkraštis nelieštų ateitininkų moksleivių organizacijos.

Konferencijos sekretorius (pas.) Vysk. M. Reinyš Atstinka originalą: Kaunas, rugsėjo 22 d., 1930 m. J. Byla, Kurišios kanceliarija.

LIETUVOS STUDENTŲ ATSTOVYBĖS REZOLIUCIJA.

Del nusileidimų Genevoj. Kaunas.—Penktadienį, spalio 3 d. studentų atstovybė savo plenumo posėdyje priėmė tokią rezoliuciją:

"Vytauto Didžiojo Universiteto studentų atstovybė, turėdama galioje Lietuvos delegacijos nusileidimus Genevoje Klaipėdos krašto reikalui, būtent:

1) leista, prasilenkiant su Klaipėdos krašto konvencija, vokiečiams kisti į Lietuvos valstybės vidaus reikalus, tuo būdu yra siurbinamas Lietuvos suverenumas Klaipėdos krašte! 2) tuo sustiprinta vokiečių pozicija Klaipėdos krašte, ypačiai turint galvoje naujus seimelio rinkimus;

3) siurbinamos mūsų valdžios teisės Klaipėdos krašte, skiriamos mums priekšingai konvencijos dvasiai;

4) pakertamos lietuvių kalbos teisės Klaipėdos krašto mokyklose, teismo ir administracijos įstaigose;

5) gniaužiama atbudusi lietuvių tautinė sąmonė ir susiprati-mas mūsų broliuose klaipėdiečiuose,—

—Atstovybė protestuoja prieš vokiečių veržimąsi į Lietuvos vidaus reikalus ir kreipia Lietuvos vyriausybės dėmesį į ligus visdomenės balsui šiuo reikalu.

IS KAREIVIO UŽRAŠŲ

(Tęsinys iš 4 pusl. 7 kal.)
ficers." Jie išėjo aficerių mokslą. Jie tai pona. Atskirai nuo kareivių valgo, atskirai guli, gražiau apsirėngę, nenėša pako ant kupros. Karai (vagonai), ką mus vežė, buvo gyvuliniai, be langų, be nieko. Ant jų buvo parašyta, kiek telpa "8 chevaux, 42 hommes." Reikia—8 arkliai, arba 42 vyrai. Susigrūdome į tuos karus, įmetė šio to valgyt ir važiuojam. Mūsų tie "non-coms" išsigandė da kas geresnio buvo valgyt. Aficeriai, žinoma, važiuo atskiruose karuose. Galėjo atsigtul naktį ir kitus parankumus turėjo. Tuo traukiniu važiuojam suvirš tris paras. Čia reikia pažymėti, kad nekuri iš mūsų buvo labai ne kultūringi. Važiuojant per kaimus, miestus, kaip tik pamatys žmogų, labiausia moterišką, tai pradės visokiais balsais rėkt. Vieną dieną visai nesustojė, negavom vandens, labai ištroškė šios sūrios mėsos iš bleikių užvalgę. Pavakariais visas traukinis pradėjo didžiausiu balsu rėkt, kad vandens norim. Nieko negelbėjo, vežė visą naktį nesustoję. Ryte sustojė mieste, davė vandens ir pusę puoduko juodos kavos. Mūsų vienas leitenantas sakė, kad už tą riksma tyčiom nedavė vandens per naktį. Sako, vyriausias traukinio aficerias užpyko.

Utarinko vakare atvažiuojam į milžinišką Amerikos kempę. Išbudavota kaip Amerikoj barakai ir viskas. Ta kempė vadinosi nuo miestelio prie kurio buvo "Is-sur-Tille." "Is"—miestelio vardas, "Tille"—upės vardas. Prancūzų daug miestų, miestelių taip užvadintų. Vardas ir ant kokios upės kranto, kartų padaro pilną vardą to miesto. Tas Is-sur-Tille yra "Cote D'Or" departamente. Čia išlipom, manydami, kad ilgaiu pabūsim. Bet Raudonas Kryžius davė po pusę puoduko kavos ir šonon riekutę; užkandę vėl sulipom į savo karus. Traukinis stovėjo visą naktį. Kadangi per tris naktis buvom nemigę, tai kai traukinis netranko, tuojaus sėdėdami sumigom.

Ryte pavaižavę kiek išlipom laukuose, be stoties. Ejom kelias valandas iki savo vietos. Čia viskas prastai išrodė: laukai prasti, vien, akmenai, žvyras, jėvai menki. Perėjom kelią su svargusiu kaimeliu ir atėjom į kaimelį vardu "Percey-le Grand." Vardas puikus, reikiška—didysis Percey. Netoli buvo kitas kaimelis, tai vadinosi mažasis Percey. Pas juos labai daug tokių dubeltavų užvadintų. Tas mūsų kaimelis yra departamente "Haute Saone," reikiška aukštoji Saone, mat, upės Saone aukštasis galas teka per tą departamentą. Reikiška pasakyti, kad Prancūzija, vadų vasaros, mums skersai į važiuojant, išrodė labai graži šalis. Laukai geri, jėvai puikūs, gražios upės, lankos, girios, kalneliai, pakalnės ir namai gražūs. Nestebėti, kad vokiečiai norėjo ją palmt. Tik tas kraštas nuo Vokietijos prastas, suvargęs. Viena ir dėl to, kad per amžius su vokiečiais kariaujant jis vis buvo naikinamas.

Percey-le-Grand.

Čia atėjom trečiadienį, liepos 24, apie pietus. Kaimelis apie dvidešimt gyventojų. Trobos labai prastos, akmenų sukratus, tur būt, nuo tūkstančių metų tebestovi. Daugiausia ir stogai akmeniniai, nuolaua iki pat žemės. Mat, čia vietomis tik žemę prakasus randi akmenų lentomis lentomis susitiesusiu.

Tai jų stogai tomis akmenų lentomis dengti. Trobos subudavotos be jokios tvarkos. Vidury kaimelio sena bažnyčia. Suskurdusi bažnytelė, bet ko gi norėt, kad toks mažas kaimelis ją puikiai užlaikytų. Mat, pas juos

o visus kolegas kviečia budriai budėti tėvų žemės laisvės sąjūdoje!

yra kiekvienam, kad ir mažiausiam, kaimely bažnyčia, ir del dviejų-trijų kaimų vienas kunigas. Į tą kaimelį mūsų padėjo dvi kompanijas, tai yra, apie penkis šimtus kareivių. Tai prikimšo visas trobas, tvartus viršij ir apačioj visas trobas, kurios atliko nuo prancūzų. Bet į jų gyvenamus kambarius mus nedėjo. Man papuolė sena nuo tūkstančių metų, akmeninė troba. Apačioj vienas kambaris, kur gyveno vienai vienas senelis. o ant viršaus, iš lauko užlipama akmeniniais trepais, du kambarėliai. Į tuos du kambarėlius sukimšo 20 vyrų. Mūsų kambarėli būta vieno lango, dabar tik buvo skylė. Sienos nieko nepatylgintos, taip akmenai dideli sukruti ir viskas. Kitiems pasitaikė geresnių kambarių, net išpopieruotų, o kitiems da blo-gesnių, tvartų ir kitokių. Gavom maistas, nusipirkom nuo to senuko šieno, prisikimšom, tai gulėjom minkštai.

Pirmo sekmadienio sulaukė beveik visi ejom į bažnyčią. Visi aficeriai atėjo, katalikai ir protestantai. Senelis kunigas su barzda, iš rašto, angliskai, į mus kalbėjo, sveikino ir t.t.

Buvo dvi kartias, kur tik vyno turėjo. Amerikoniai to vyno nemėgia, jie nori alaus ir degtinės, bet kaip nebuvo, tai ir vynos gerai. Nors mažai laiko turėjom, bet po vakarienei apie valandą liuso laiko turėjom. Tai po dienos nuovargio cinam vyno išsigert. Visi manėm, tuojau bus pirmas mėnesio, gausim algą. O aš da tikėjau greit gaut pinigų iš namų per telegramą. Per tas kelias dienas iki pirmos rugpjūčio beveik visi pinigais, kiek turėjom, praleidom. Atėjo pirmas, algos nemoka. Mat, militarisko mokslo taisyklė yra, kad kareivius, labiausia prieš eisiant į karą, reikia labai išvarginti, užgrūdinti, sunkiais mankštymais, ilgomis sunkiomis kelionėmis, ir privertimu kęsti alkį ir troškimą, kad priripint pakelti, atlaikyti baisią vargą, kurį sutiks fronte. O jeigu nueis į frontą išilpinę, "minkšti", tai neatlaikys. Mūsų aukštieji aficeriai tą taisyklę pilniausia pildė. Valgyt labai mažai ir prastai davė, o labai sunkiai per ilgą karštą dieną mankštindavo ir, kas blogiausia, gert vandens nedavė. Jeigu turėjum pinigų, tai būtų pusė bėdos, čia galima gaut nusipirkt kiaušinių, pieno, duonos, bulvių apkeptų. Nors ir jie patys mažai turėdavo, viskas buvo po kokiukėmis nuo valdžios, bet ūkininkai vis turėdavo, gal nuo valdžios nusukdavo, ar nuo savęs nutraukdami parduodavo. Bet jiems buvo nevalia parduoti, o mums buvo uždrausta pirkti. Bet tik reikė turėti pinigų... Kitas dalykas, moterys labai pigiai ir švariai drapanas išskaldavo. Laukiam kasdien, o algos kaip nēr, taip nēr. Per telegramą ir neateina. Kad būčiau iš pradžių vyno negėręs, tai būtų ta pora dolerių už pieną ir drapanų išskalbinui užtekt. Už penkis centus duodavo puskvortę pieno. Paskiau jau nei pieno negėriau, paskutinius centus tau-piau už drapanų išskalbiną. Kiti patys mėgino skalbt. Bet vargas, nes viena nėra laiko, neturim muilo, šaltam vandeny, ir išdžiūvint nėra kur. Kur nepadėjau, kiti tuoj pavogė. Tai visai ir keikdavom.

Pro mūsų kaimelį bėgo upelis, o toliau buvo didelis kanalas, kuriame daug mūsų kareivių prigirė. Kažin kas ten buvo, kaip tik nuolaua maudytis, tuoj ir prigeria. Iš mūsų kaimelio kareivis žydas nuėjo ir prigirė. Tai paskui uždraudė maudytis tame kanale.

Mankštintis eidavom toli į toki tuščią akmenuotą žemės plotą. Mat, visur laukai užėti. Pietų neleidavo namo, bet ten atnešdavo. Tai po labai mažai duodavo valgt. Kad namo par-eitum, tai nors vandens atsigert gautumė. To vandens puskvortę ką išsinešdavom iš rynyje, skelbkitės "GARSE"!

to, tai tuojau ir išgerdavom. paskui per visą dieną, tokiuose karščiuose, trokšdavom. Par-eje iš mankštymosi, į labai trumpą laiką turėdavom šautuvą valgt, čeverkus nusišvak-suot, drapanas persirengt, barz-dą nusiskust, ir stot į vakarinį patikrinimą—"retreat." Po to vakariene, po vakariene liuosas apie valandą ir pusę iki devy-nių. Devintą visi į trobas, pu-bė po devynių turi visi gulėti. Prieš penkias kelt.

Buvo visokių darbų, tai už prasikaltimus turi po vakariene dirbt. Tai viso kaimelio gatvės nuvalyt, ką arkliai ir karvės pri-teršia, malkų kapot, puodų muz-got, blekines, kur valgiai bavo, suplot ir į žemę užkast, ir t.t.

(Bus daugiau).

CHICAGO, ILL.

Iškilmingai minėsim Vytauto sukaktuvę.

Net per kelius mėnesius Chi-cagos lietuvių mitingavome, rū-pinomės, ruošėmės minėti Di-džiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto penkių šimtų metų mirties sukaktuvę.

Štai, jau ir stovime tų reikš-mingų sukaktuvių minėjimo dienos pačiame prieškalyje!

Spalio 26 dieną įvyks milži-niškos Chicagos lietuvių po-miestį parodavimas, gi trečią valandą po pietų Ashland Au-ditorijoj nepaprastai įspūdinga programa.

Į iškilmes pakviesta bažny-čios, valstybės, Lietuvos, Chi-cagos miesto ir kitų mums drau-gingų tautų įžymūs asmenys atstovai. Dalyvaus Illinois gu-bernatorius p. Emmerson, Lie-tuvos konsulas, žydų, gudų, uk-rainiečių, kardinolo ir miesto majoro atstovai. Bus puošnus automobiliais ir pėsčiųjų su pri-taikintais flaitais, vėliavomis, į-vairiais parašais ir benais mie-s-to gatvėmis parodavimas.

Bažnyčiose pamaldos, audito-riume garbingų didelių svečių orkestras, tūkstantinio choro ir orkestrų toms iškilmėms pritaik-inta muzika ir dainos.

Spalio 26-tą, tai—tautiška su-sipratusių Chicago lietuvių įs-pūdinga dvasinė puota! Tai vaizdas mūsų tautos garbingos praecies prisiminimas.

Senovės Romos piliečiai lai-kydavo gyvenamose kambariuo-se savo tautos didvyrių būstus ir stovyklas, kad jų vaikai nuo-latai garbingus pavyzdžius prieš-tis turėdami, iš mažens ryž-tis didvyrių pramintais takais eiti.

Per amžius visos kultūringos tautos garbindavo ir garbina sa-vo didvyrius, ieškodavo ir ieš-ko jų gyvenime ir darbuose sa-vo dvasiai įkvėpimo!

Lietuviai minėdami Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto 500 metų mirties sukaktuvę, parodysime savo kultūriškumą, išskelsime savo tautos garbingą praeitį ir lengviau galėsim kal-bėti apie dabartinius mūsų tau-tos troškimus ir siekius.

Tad visi dalyvaukime šiose reikšmingose sukaktuvėse!

Spaudos Komisijos Narys.

VISI GALĖJO PASTEBĖT.

Kad per penkerius leidimo me-tus prof. Dr. Mykolasio—Pu-tino redaguojamas literatūros mokslo, visuomenės ir akade-miškiojo gyvenimo mēnesinis žurnalas

"ZIDINYS" nasiekė vykiamos šukitumos ir įsigijo mūsų inteligentiškojo visuomenės pasitikėjimo ir pa-lankumo. Per penkerius metus "ZIDINIO" jau susidarė 10 didžiulių tomų, kuriuose at-spausdinta daugybė straipsnių įvairniais klausimais, literatū-ros kūrinių, plačios meno, mokslo, akademiškiojo ir visuomenės gy-venimo apžvalgos, daugybė re-ceptų ir kt.

Todėl 1930 metais "ZIDINYS" tapo labiausiai Lietuvoje in-tereso sukeliančiu lankytajam ir draugiam

Amerikoje metams \$4.50, pus-mečiui \$2.50, Lietuvoje: met \$3.50, pusmečiui \$2.00.

Adresas: "ZIDINYS."

Jei norite pasisekimo biz-nyje, skelbkitės "GARSE"!

KEISTA DVIKOVA

(Tęsinys iš 5 pusl. 7 kol.)

navimui. —Prancūzas! De Pi-kemuss pasiskubino pasakyti pavarde, išreikšė džiaugsmą, kad svetimoj šaly sutiko tautietį ir neatidėliodamas pareiškė norą padaryti mažą biznį: dalykas rikiš su kardu ir dviem revol-veriais... Senis atsisprę, kad gerai nemato ir negali padėti iš-rinkti, paprašė pirkėjo pačiam paleškoti, to, ko jam reikia.

De Pikemuss buvo ne daugia-noris. Jis išmėgino keliatą kar-dų, išrinko seną kardą ir porą revolverių, netai septynerių, ne-tai trisdešimties metų karo, ir tarė, kad tas—kaip tik, kas jam reikalinga. Bet čia ir prasidėjo pati kringiausia dalyko pusė.

Plakandis širdimi de Pikemuss prisipažino Fužeirolui, kad šiuo laiku jo dalykai labai blogi. Taip, kad jam trūksta reikalingų lėšų, ir nežymiai išreikšė ne-aisakytų priimt vėkselį. Senis lyg būtų svyravęs. Tuomet de Pikemuss nutarė veikti "gry-nai," atidengė sielos gelmes ir sakė, kad Fužeirolis—perdaug geras prancūzas, kad neduotų galimybės kitam geram prancū-zui įstot į princio Komte armi-ją, kuris turi įvesti Prancūzi-joj tvarką.

—Šie ginklai neparsiduoda!

—Neparsiduoda? Ką tai rei-šia? A, tai paprastas atsaky-mas! Oi, tie pirkliai!

Aišku, jis supranta, kad Fu-žeirolis "rizikuoja" ir, kad kai-na turi būti padidinta. Bet lai-žrašiai paskiria kainą, de Pi-kemuss iš anksto išreikšia suti-cimą. Bet Žanas Fužeirolis at-kartojo:

—Aš atsisakau parduoti jums šiuos ginklus.

De Pikemuss sugniaužė kum-letį. Jis dėjo paskutines pastan-gas sulaukyti atšarą, pradėjo sūlyti trigubą, keturgubą kai-ną nei kainuoja ginklai ir pri-statyti rimtas garantijas... Bet kuomet pamatė, kad senis visai nekreipia dėmesio, pritrūko kan-trybės ir susuko: —Ką daryti, eisiu į kitą krautuvę.

Žanas Fužeirolis sudrebėjo ir praradė ranką, lyg norėdamas sulaukyti pirkėją, ir pasakė: —Aš nenoriu parduoti jums šiuos ginklus, bet jeigu jūs galite juos priimti, tad jie jūsų!

—Ką tai reiškia? Pikemussas užsidedė, taip keistas pasirodė šis senio pasiūlymas.

—O štai ką! Pamažu, parink-damas reikalingus žodžius Ža-nas Fužeirolis pradėjo aiškinti. Jis taip senai bekalbėjo prancūziskai! Bet visgi de Pikemuss suprato... Mat, Žanas Fužeirolis svajojo mirti už tą patią Pran-cūziją ir jos laisvę, kurią ren-gęs jai išplėst kavalierius Pike-muss. Jeigu jie galėtų sekti vi-duojinį sielos balsą, tai ginklu-rankose susitiktų mūsų laukio-se. Bet jei beždirds likimas juos toli nustumė nuo garbės lauko, tad kodėl dabar šią mi-nutę nestoti prieš kiti kiti ir būti garbingai už savo idealus?

Jeigu Pikemuss liks nugalėtoju, jis paims reikalingus ginklus ir įstos į Komte armiją. Jeigi jis kristų, tai jo užmušėjas turės džiaugsmą, kad sumažino Pie-publikos priešų skaičių. Pike-muss nustebęs žiūrėjo į senelį.

—Tai reiškia šaukiate mane duelin?

—Ne!—patriarchas palingavo galvą,—ne duelin, bet dviko-vo. Žmonėms uždrausta užmu-sinėti vien del asmeninių daly-ku. Nes Amžinasis prisakė "ne-uzmušk!" Bet pats padavė Ge-deonui kardą ir rankas mediani-ty nugalėjimui.

Kavalierius pajudino pečius. Jis pamanė:—Kvailas senis.

—Aš nekovaju su seniais,—tarė jis.

Žanas Fužeirolis pakilo. Išsi-tiesė jis visoje gigantiškoje sto-vyloje ir, sugriebęs seną žuo-lą kede, atlaužė pirtais medžio gabalą ir tarė: Pamėgink tam-tą padaryti!

Priešas, šilpnas de Pikemuss neturėjo tiek jėgų. Bet senis

nenusileido: —Jūs prisirengę? Ir padarė keliatą žingsnių, kad suieskotį ginklą. Jo kojos žengė netvirtai, rankos čiupeino sieną. Kavalierius de Pikemuss drebančiu balsu pakartojo: —Aš su akiais nesikauju.

Veltui Žanas Fužeirolis pro-testavo, de Pikemuss nepasida-vė, sakdamas, kad tai bus ne dvikova, bet paprasta žmogū-dystė. Tuomet senis pasakė: —Pas mane yra rūšys... Tamsu-mų mūsų šansas bus lygus... Bet kadangi de Pikemuss nega-lėjo paslėpti savo nepasitenki-nimą, tai senis pramurmėjo: —Tamsta bijai?

Kavalierius atsakė: —Malon-keit parodyt rūši.

—Dabar mūsų šansas lygūs.

Bet de Pikemuss atsakė: —Palukėkite!... Per mažą ply-šį matos saulės spindulius. Ka-valierius pakilo, sandariai užda-rė duris. Dabar rūšyje viešpa-tavo tamsa. Priešrinkinkai ap-šiuždami sienas užėmė savo po-zicijas ir pradėjo garsiai šū-kauti: —Jūs prisirengę? Pirmyn! Ir jie, pakėlę kardus, pradėjo žengti pirmyn. De Pikemuss galvoj gimė planai. Jį kratė vie-na mintis, papiaut pusiau su-mišusį senį. Del to jis žengė dešinėn pasilenkę ir pradėjo šliaužti. Ištempęs ausis, klausė-si priešo judėjimų. Manė... ū-mai šoks, nunginkuos, paskui dovanos gyvybę. Bet rūšys viešpatavo baisi grabo tyla...

Kur dingo senis?... De Pikemuss buvo drąsus, bet tarp tamsumos, tarp baisios tylos jį apėmė šiur-puls, kad net plaukai ant gal-vos šliaužė. Kiekvienas jo kū-no dfrgšnis drebojo ir kaip tik laikėsi ant kojų. Bet šalin bai-mė! De Pikemuss bijojo, iš tie-sų bėjo! Galvoj, it kokiam katilė, suakuliuvo: —Jis norėjo rėkt, kelti, prašyt pasigailėji-mo... Ūmai pirm nei spėjo at-sikelt, ant jo užgruvo kalnas. Geležinė ranka spaudė jo dešinė ranką ir privertė išleisti kar-dą, tuo laiku, kuomet kita ran-ką, sugriebė kaklą ir prispaudė prie žemės. O žiaurus balsas murmėjo: —Tavo gyvybė mano rankose! De Pikemuss prastėn-jo—Tad imk jį!

Abu priešrinkinkai stovėjo krau-tuvėlėje. Žanas Fužeirolis padė-jo ant nugalėto peties savo sun-kią ranką, ir tarė: —Jūs davėt man žodį.

Kavalierius de Pikemuss at-sakė: —Aš jį išpildysiu. Aš ne-pakelsiu ginklą prieš republi-ką. Bet, pridėjo suraukęs kak-tą, ne abejo, aš privalau būti vertas jūsų pasigailėjimo ant mano jaunystės. Bet atleiskit, jeigu aš negaliu atsikratyti min-ties, kad jūsų pasigailėjimas būtų didesnis atimant man gy-vybę.

Jauno žmogaus balsas netikė-tai nutruko. Žanas Fužeirolis pajuto, kad kavalierius de Pi-kemuss svyras. Senis palikė jį, nunešė prie kedės. De Pikemuss daugiau nesvėrė, kaip kūdikis, o jo oda buvo švelni, kaip mo-ter...

Jis prasiblaivė ir praš-nėbėjo: —Atleiskite, bet aš jau dvi dienas nevalgęs... Tuomet senis atnešė sausos duonos, kie-to sūrio, ir tarė: Pasidalsim!

Taip pasibaigė keista dviko-va. Po šio įvykio de Pikemuss tapo Žano Fužeirolio krautuvėj pardavėju ir nepakeičiamu jo draugu.

Sulietuvino.

Gyvenimo Mokynys.

Jaunuoli-Jaunuole! Rašy-kitės prie didžiausios Ame-rikos lietuvių organizacijos —Lietuvių Romos Katalikų Susivienymo!

IER RESTAURANTAS
 geriausia apieštoti pas savąj. Val-
 švarios, minkštos įvona. Žemos
 rnavimas.
 šiknelių stotis
 numerį:
 KET STREET
 IS, Savininkas